

Postrzeganie szczepień ochronnych przez seniorów

Raport z badania ankietowego

Przedmowa

Profilaktyka chorób zakaźnych od dekad pozostaje jednym z fundamentów zdrowia publicznego. Szczepienia ochronne, jako najskuteczniejsza i najlepiej udokumentowana metoda zapobiegania infekcjom, każdego roku ratują życie milionów ludzi na całym świecie. W przypadku osób starszych ich znaczenie jest szczególne – wiek, choroby przewlekłe oraz obniżona odporność sprawiają, że seniorzy są grupą najbardziej narażoną na ciężki przebieg zakażeń i ich powikłania.

Niniejszy raport „**Postrzeganie szczepień ochronnych przez seniorów**” powstał w odpowiedzi na potrzebę rzetelnego rozpoznania postaw, wiedzy i doświadczeń osób po 60. roku życia wobec szczepień ochronnych. Badanie zostało przeprowadzone na reprezentatywnej próbie 1024 respondentów w wieku 60+, z zachowaniem podziału na grupy wiekowe, płeć oraz wielkość miejscowości zamieszkania, metodą CAWI, w grudniu 2025 roku. Tak zaprojektowana metodologia pozwala na wiarygodną analizę opinii i potrzeb tej ważnej grupy społecznej.

Uzyskane wyniki pokazują, że **większość seniorów ma świadomość wpływu chorób przewlekłych i wieku na ryzyko ciężkich infekcji**. Ponad trzy czwarte badanych dostrzega zwiększone zagrożenie zdrowotne, a niemal dwie trzecie deklaruje pozytywny stosunek do szczepień. Jednocześnie raport ujawnia obszary wymagające dalszej pracy – wątpliwości dotyczące bezpieczeństwa szczepień, niedostateczną znajomość kalendarza szczepień dorosłych czy obawy przed działaniami niepożądanymi.

Szczególnie istotnym wnioskiem płynącym z badania jest **kluczowa rola podstawowej opieki zdrowotnej. Lekarz POZ pozostaje dla seniorów najważniejszym źródłem informacji i zaufania w zakresie szczepień**. Jak podkreślają eksperci Polskiego Towarzystwa Medycyny Rodzinnej, spójna i rzetelna komunikacja całego zespołu POZ ma fundamentalne znaczenie dla skutecznej edukacji zdrowotnej pacjentów.

Na uwagę zasługuje także **wysoka ocena usług szczepień realizowanych zarówno w placówkach POZ, jak i w aptekach**. Rozwój aptecznych punktów szczepień realnie zwiększa dostępność profilaktyki i zmniejsza bariery organizacyjne, co znajduje potwierdzenie w opiniach pacjentów oraz środowiska farmaceutycznego.

Komentarze ekspertów potwierdzają, że badanie zostało przeprowadzone z dużą starannością, a jego wyniki odzwierciedlają codzienne doświadczenia praktyki medycznej. Zwracają one uwagę zarówno na rosnącą świadomość seniorów, jak i na potrzebę dalszych, systemowych działań edukacyjnych, prowadzonych równolegle w ochronie zdrowia, mediach oraz w środowisku lokalnym.

Fundacja My Pacjenci od lat działa na rzecz wzmocnienia głosu pacjentów w systemie ochrony zdrowia oraz poprawy jakości opieki. Prezentowany raport jest kolejnym krokiem w tym kierunku. Wierzymy, że jego wnioski staną się inspiracją do dalszych działań na rzecz zwiększania wyszczepialności wśród seniorów, budowania zaufania do profilaktyki oraz wzmocnienia roli profesjonalistów medycznych w edukacji zdrowotnej.

Magdalena Kołodziej
Prezes Fundacji My Pacjenci

Metodologia

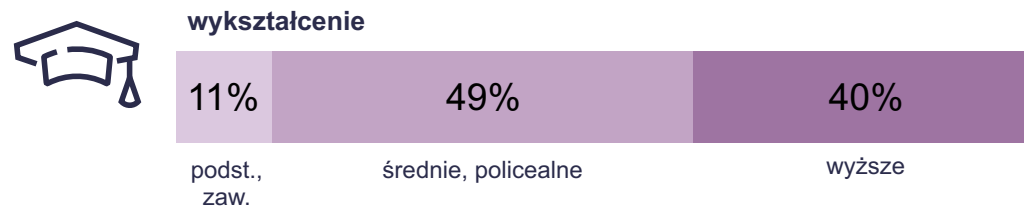
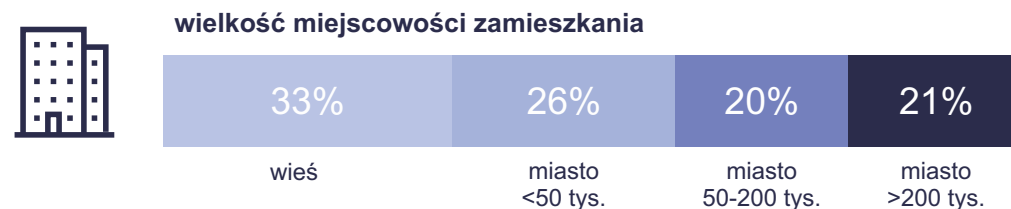
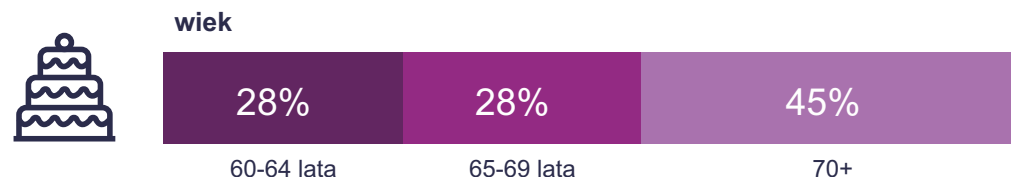
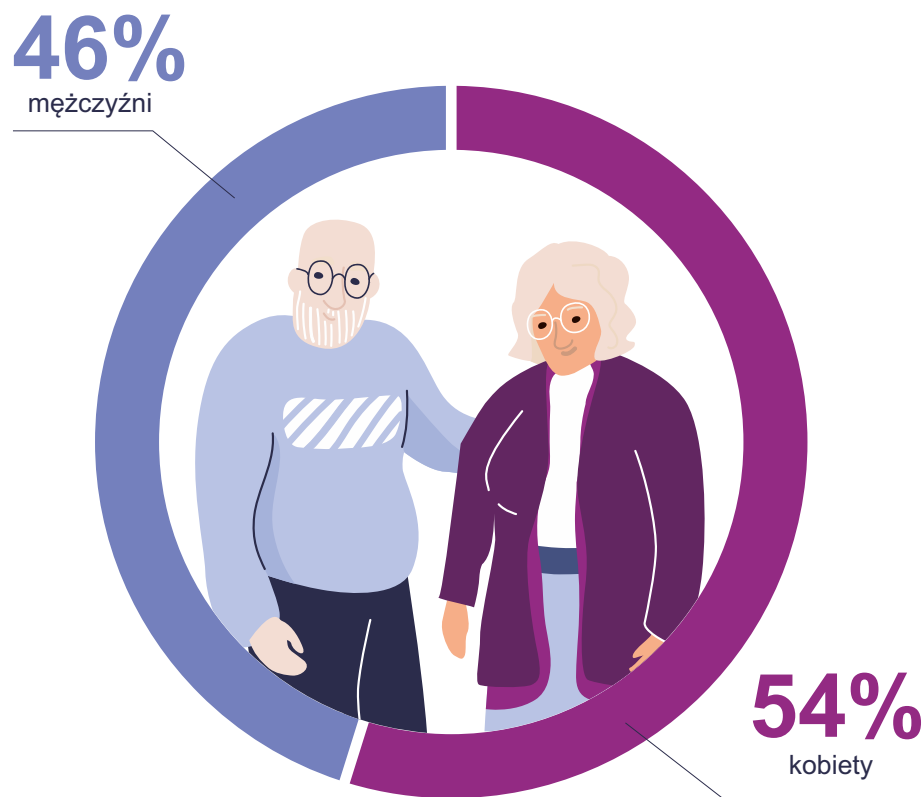
Badanie przeprowadzono na Ogólnopolskim Panelu Badawczym Ariadna na reprezentatywnej ogólnopolskiej próbie **N=1024 osób** w wieku **od 60 lat** wzwyż.

Kwoty dobrano **wg reprezentacji w populacji osób w wieku co najmniej 60 lat dla płci oraz wielkości miejscowości zamieszkania**, a także dla **trzech grup wiekowych: 60-64, 65-69 oraz 70+**.

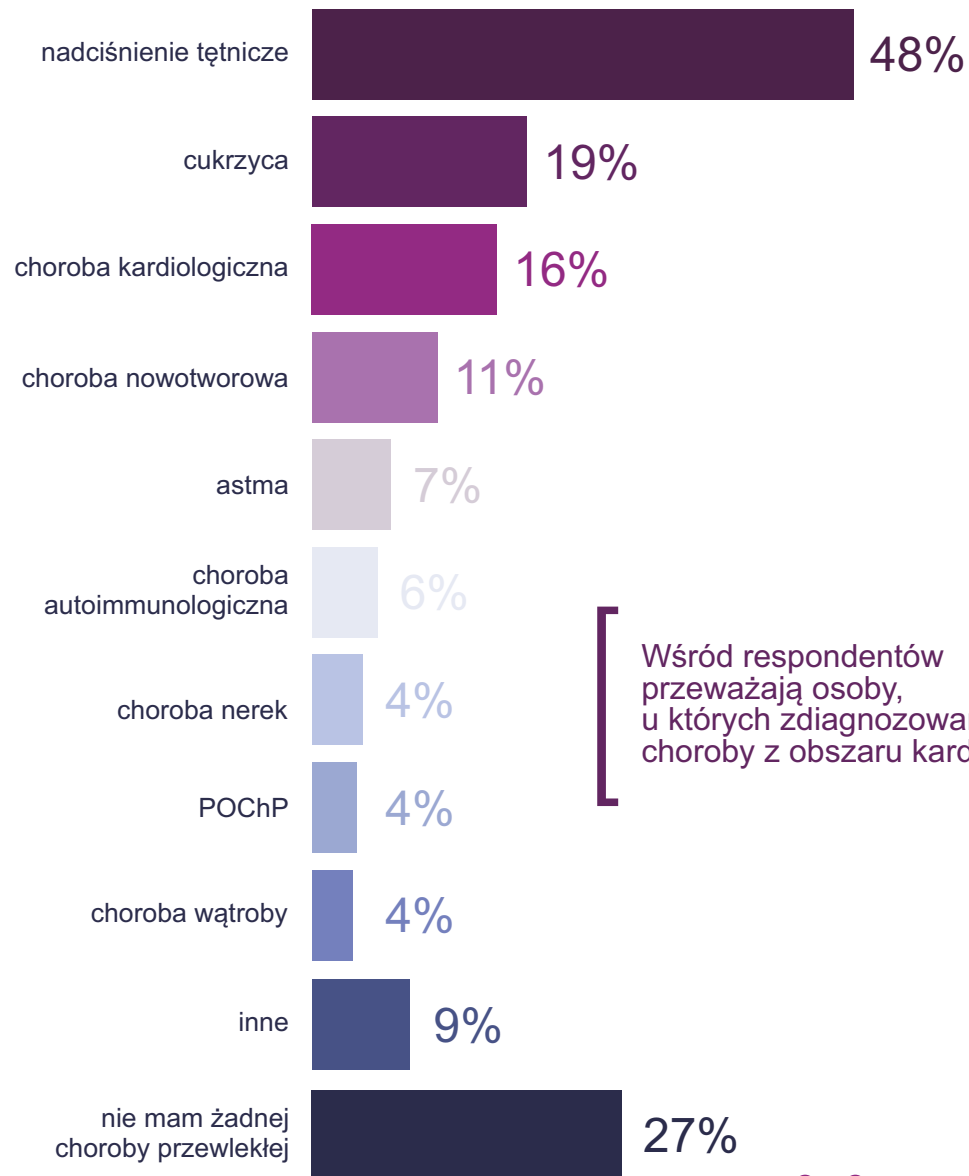
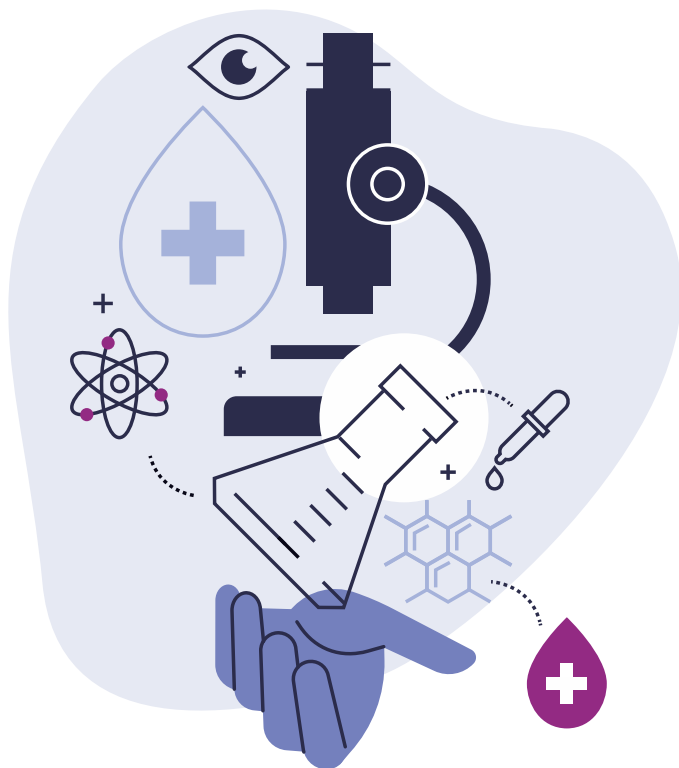
Termin realizacji badania: **grudzień 2025**
Metoda: **CAWI**

Charakterystyka respondentów

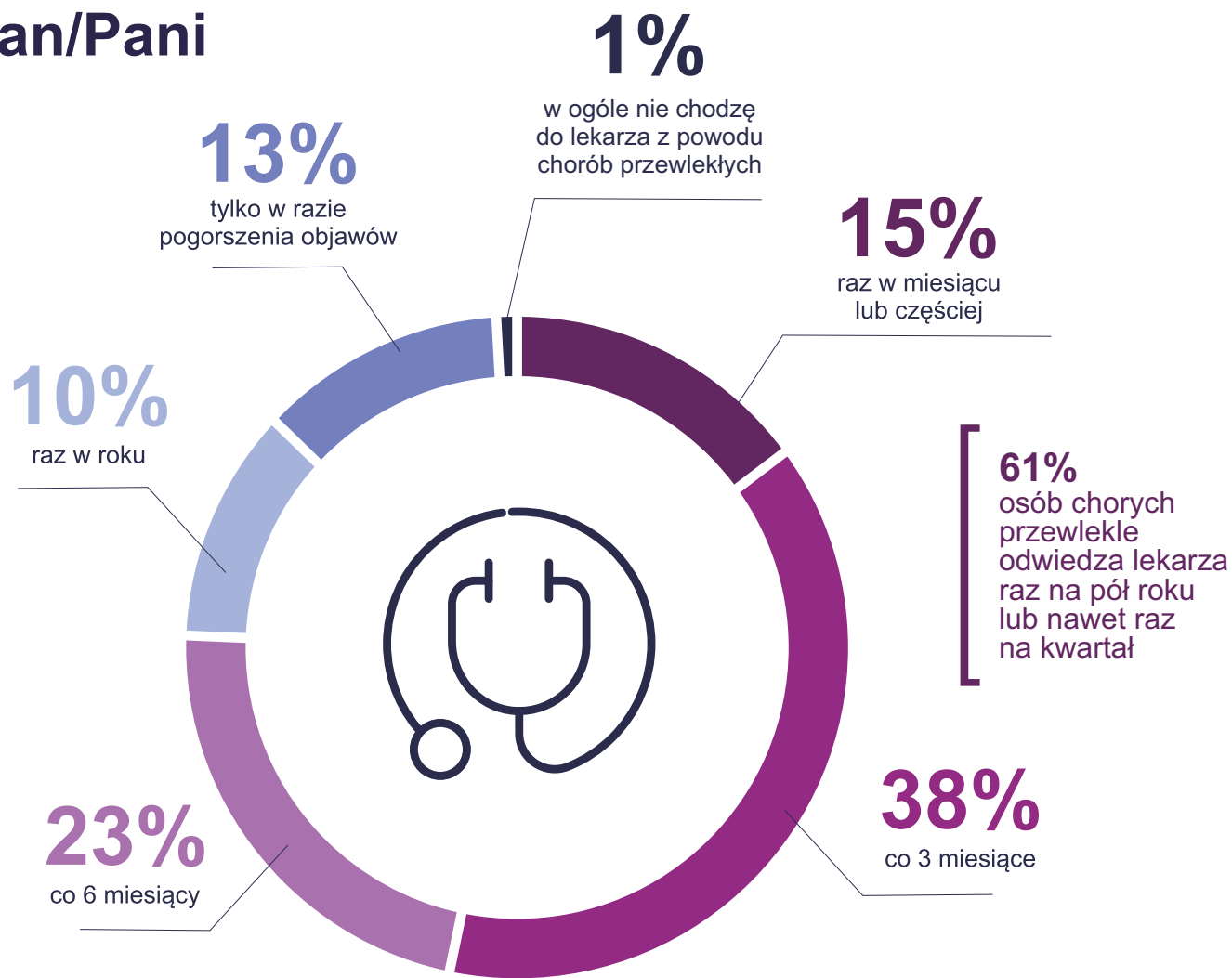

Jakie choroby przewlekłe zostały u Pani/Pana zdiagnozowane?

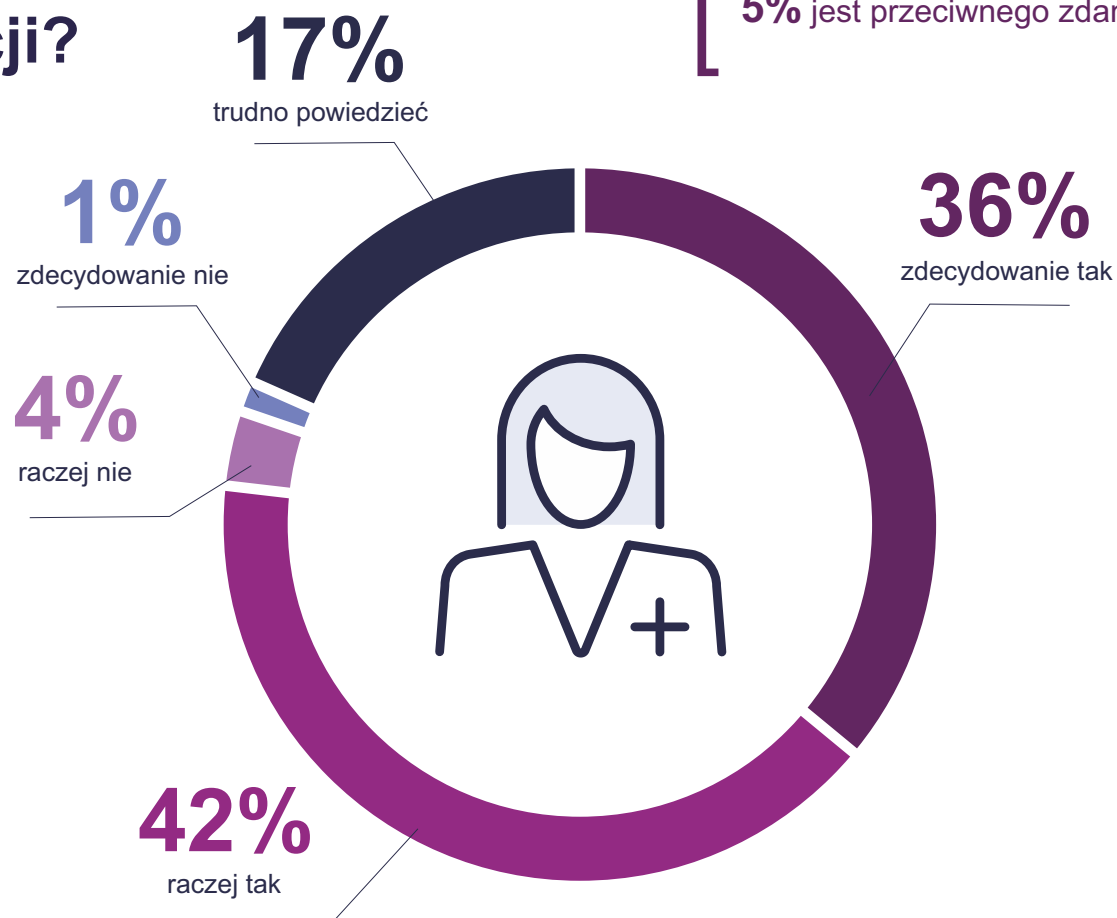

Wśród respondentów przeważają osoby, u których zdiagnozowano choroby z obszaru kardiologii.

Jak często odwiedza Pan/Pani lekarza POZ lub AOS?

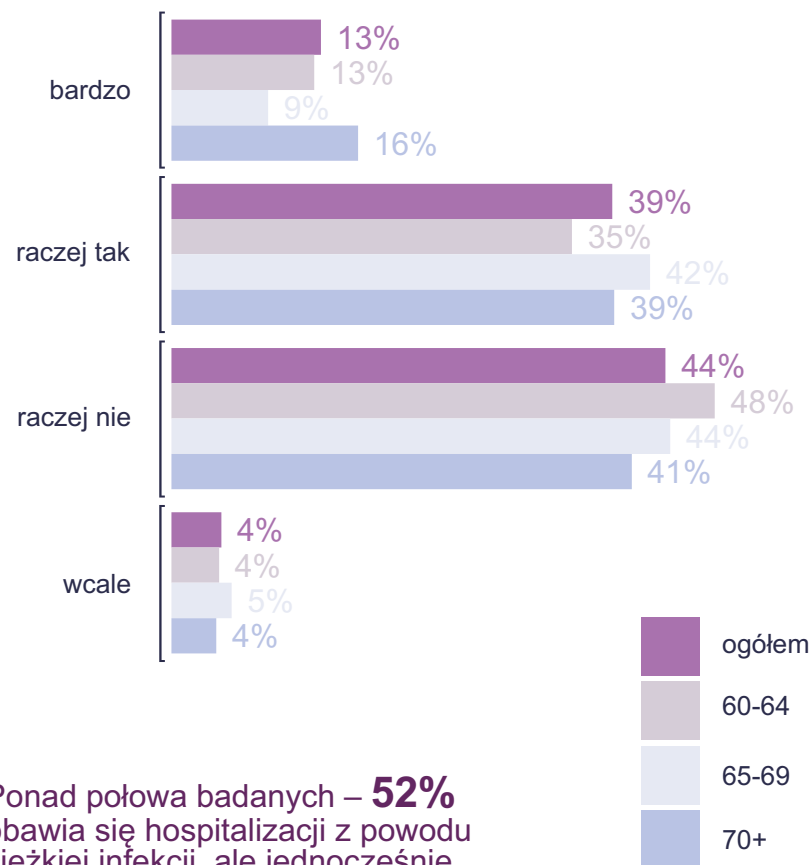
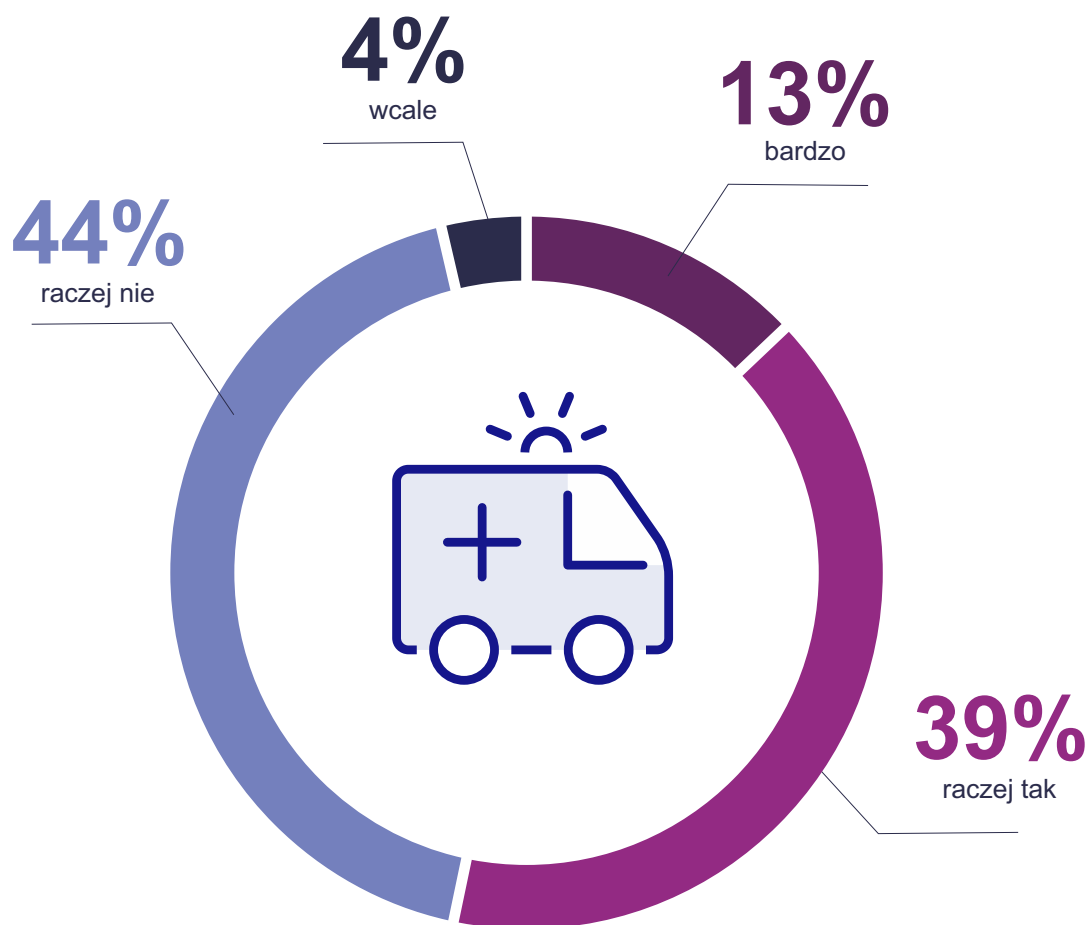

Czy według Pani/Pana choroby przewlekłe zwiększają ryzyko ciężkiego przebiegu infekcji?

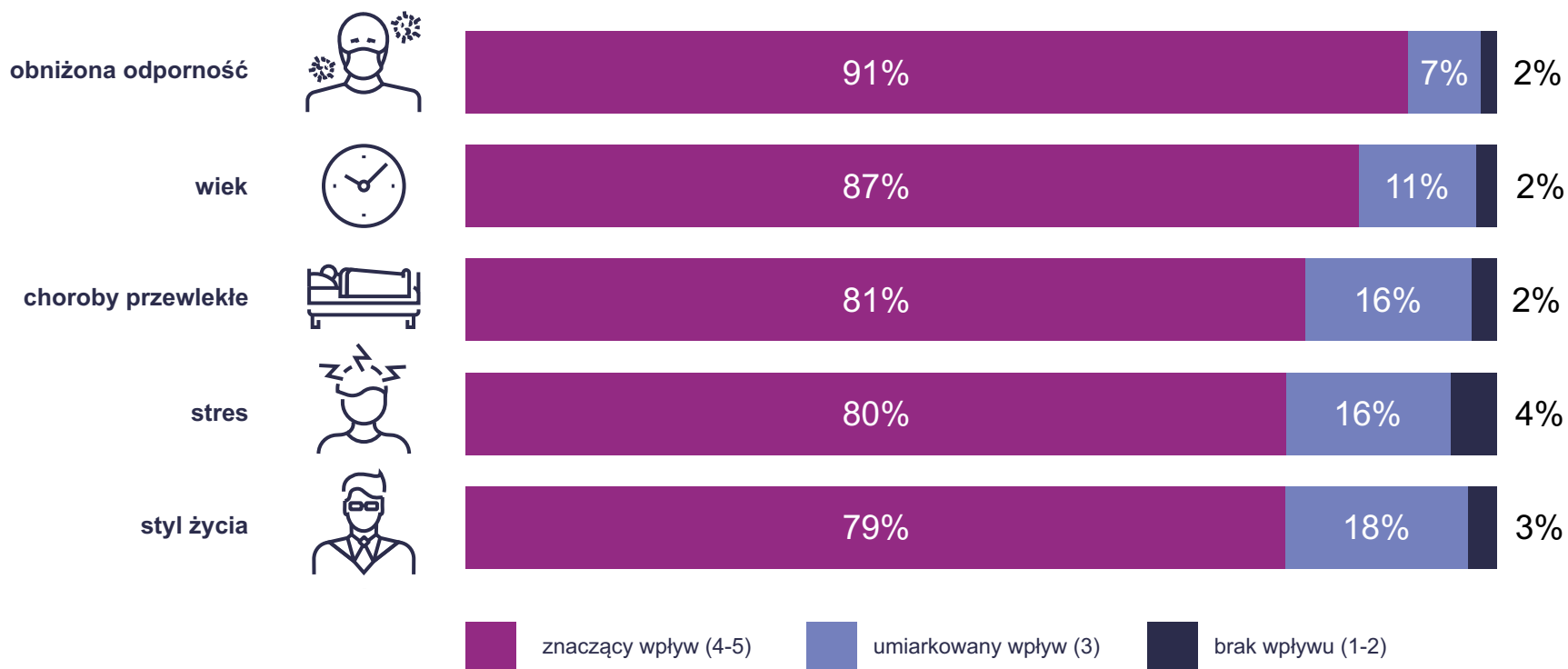
78% badanych uważa, że choroby przewlekłe zwiększają ryzyko ciężkiego przebiegu infekcji a jedynie 5% jest przeciwnego zdania.

Czy obawia się Pan/Pani ciężkiej infekcji, która skończy się pobytem w szpitalu?

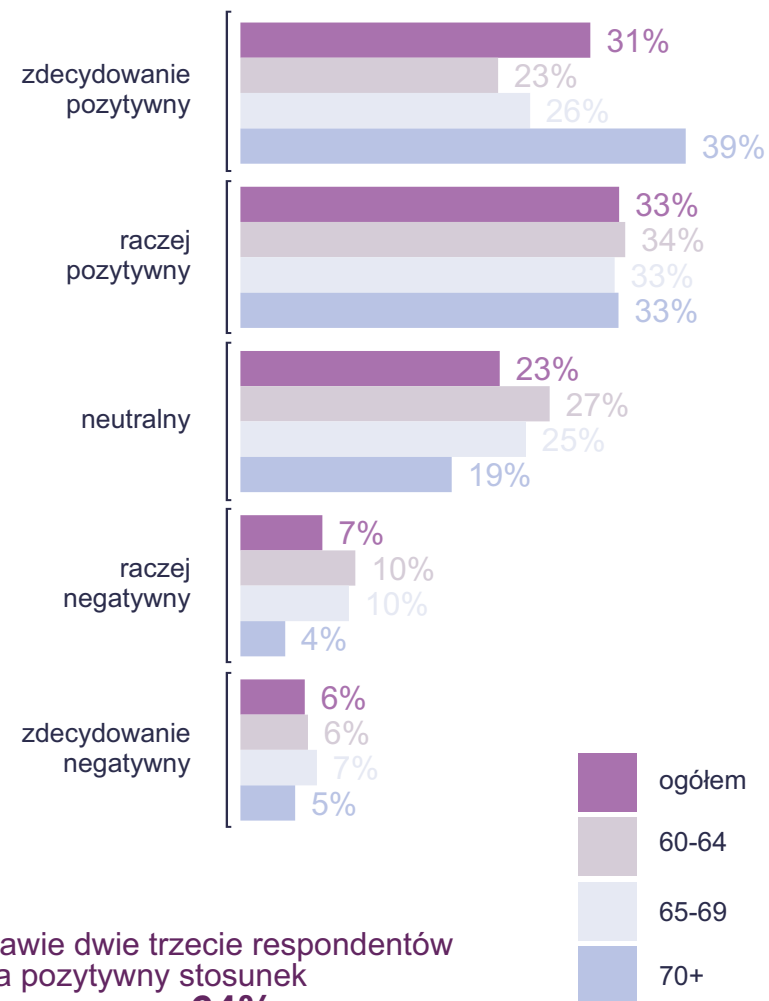
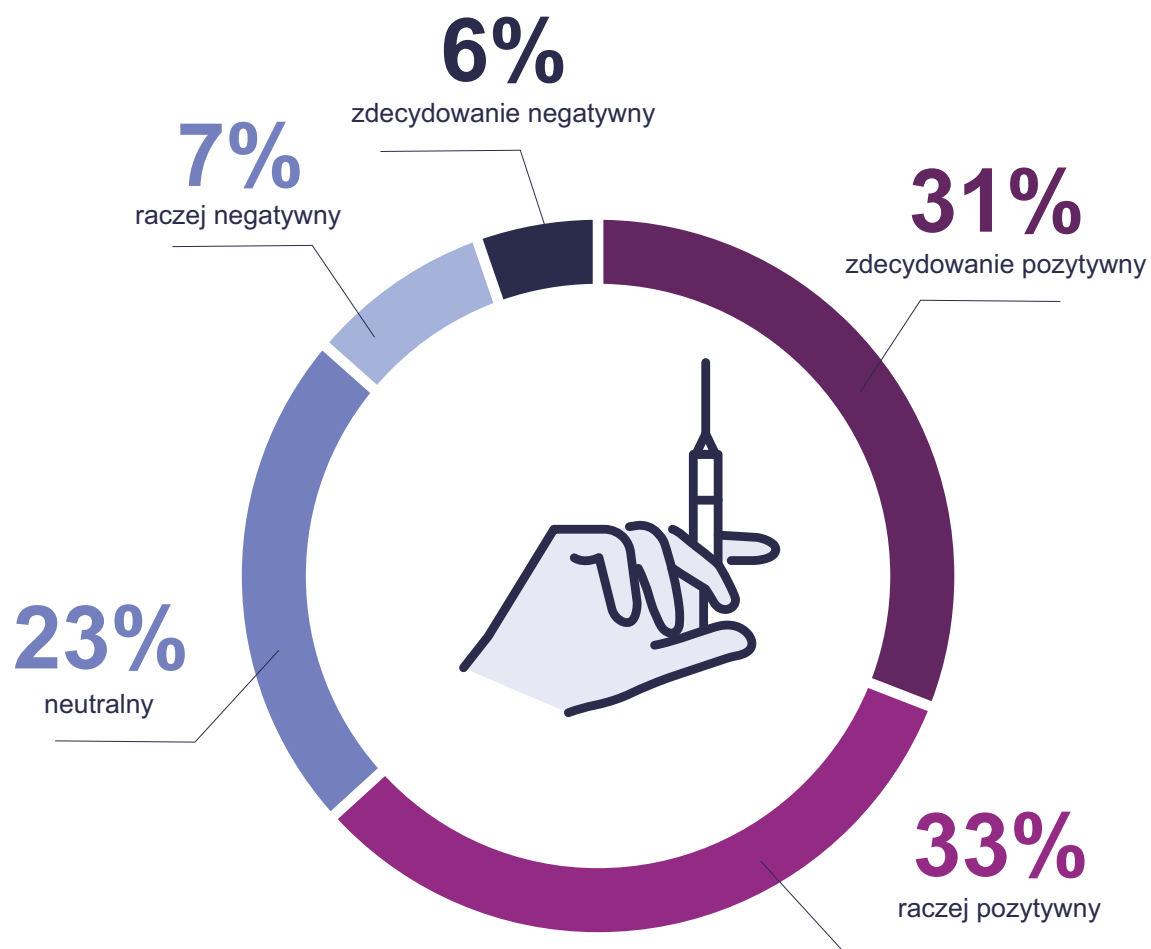

Ponad połowa badanych – **52%** obawia się hospitalizacji z powodu ciężkiej infekcji, ale jednocześnie **48%** takich obaw nie ma.

Czy poniższe kwestie mają według Pani/Pana wpływ na skłonność do infekcji?

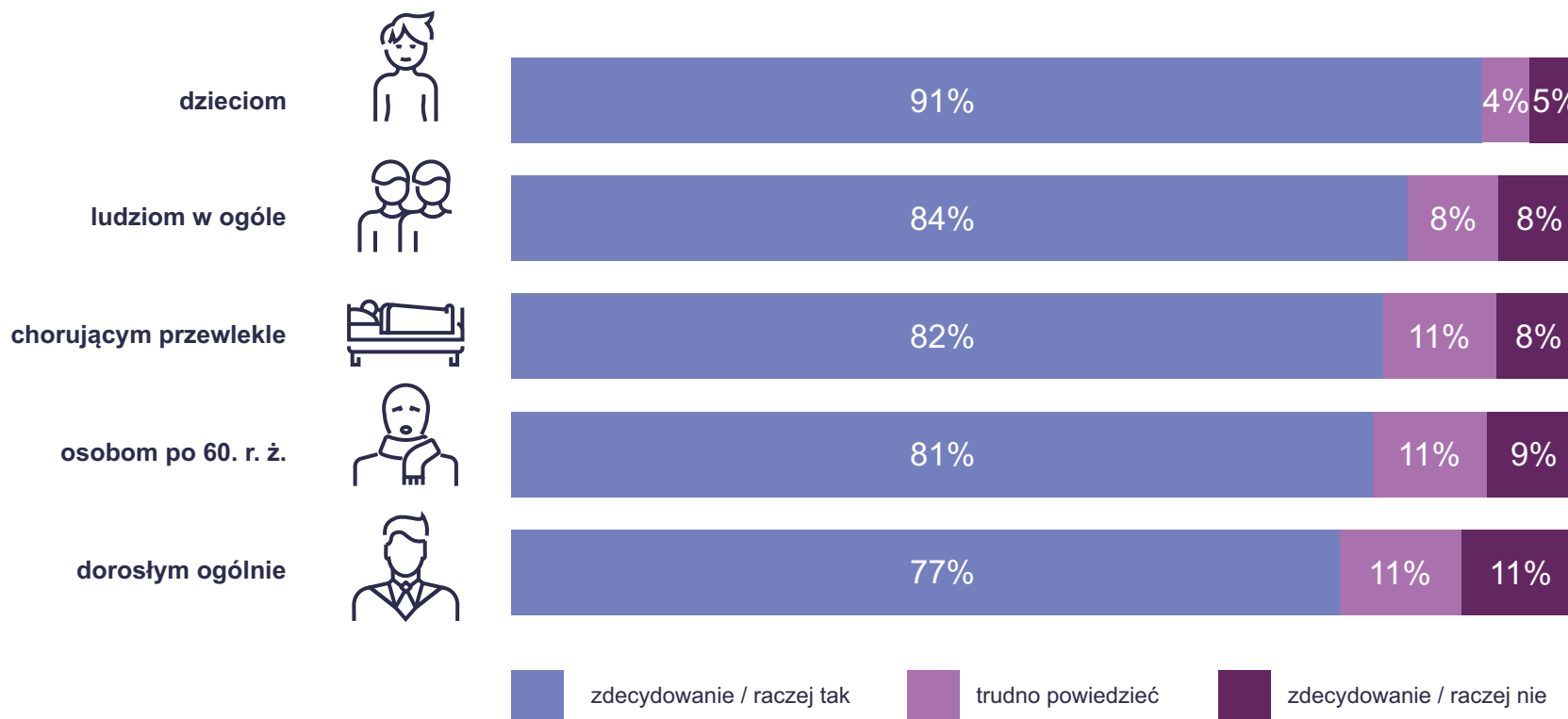

Jaki jest Pani/Pana ogólny stosunek do szczepień?

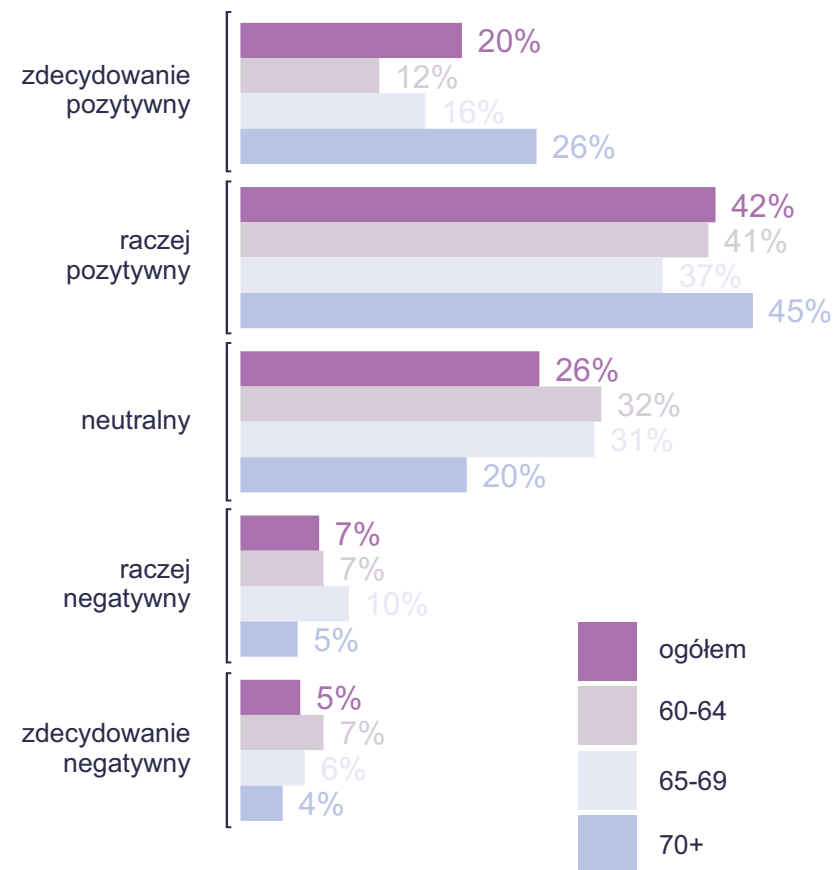
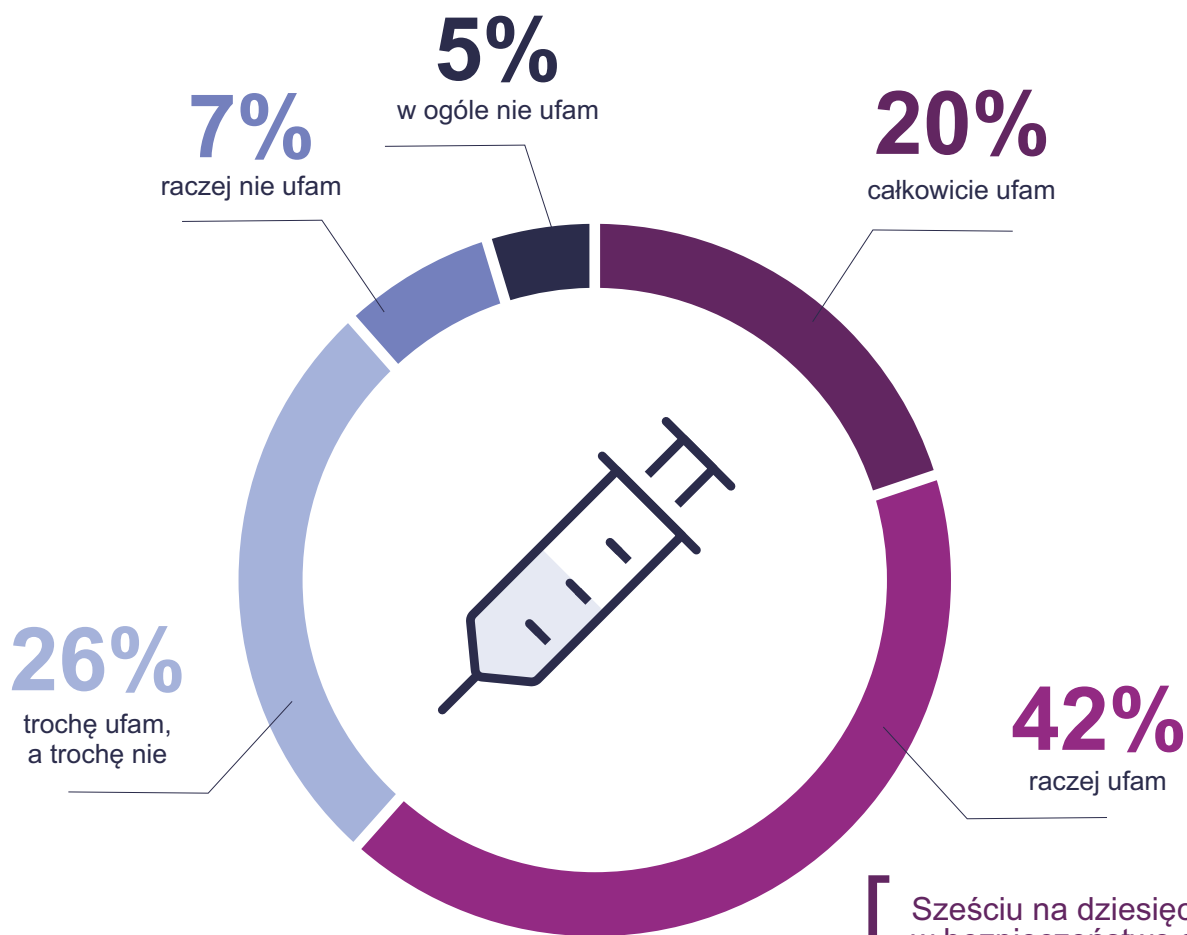

Prawie dwie trzecie respondentów ma pozytywny stosunek do szczepień – **64%**. Negatywne nastawienie deklaruje **13%**.

Czy Pani/Pana zdaniem szczepienia są potrzebne poniższym osobom?

Czy ufa Pani/Pan, że szczepienia są bezpieczne?

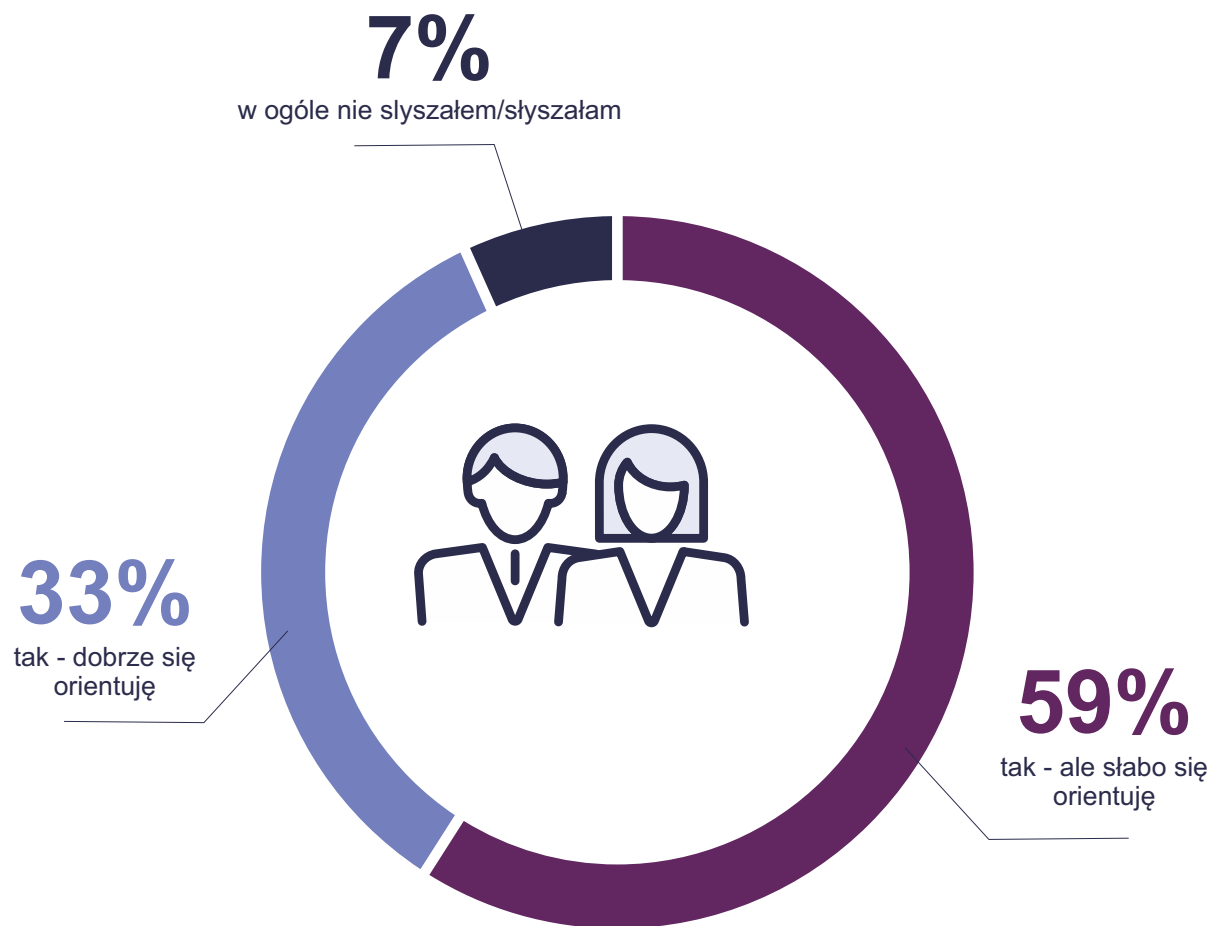

Sześciu na dziesięciu ankietowanych ufa w bezpieczeństwo szczepień, co 10-ty nie ma do nich zaufania a jedna czwarta badanych jest pomiędzy – trochę ufam a trochę nie ufam.

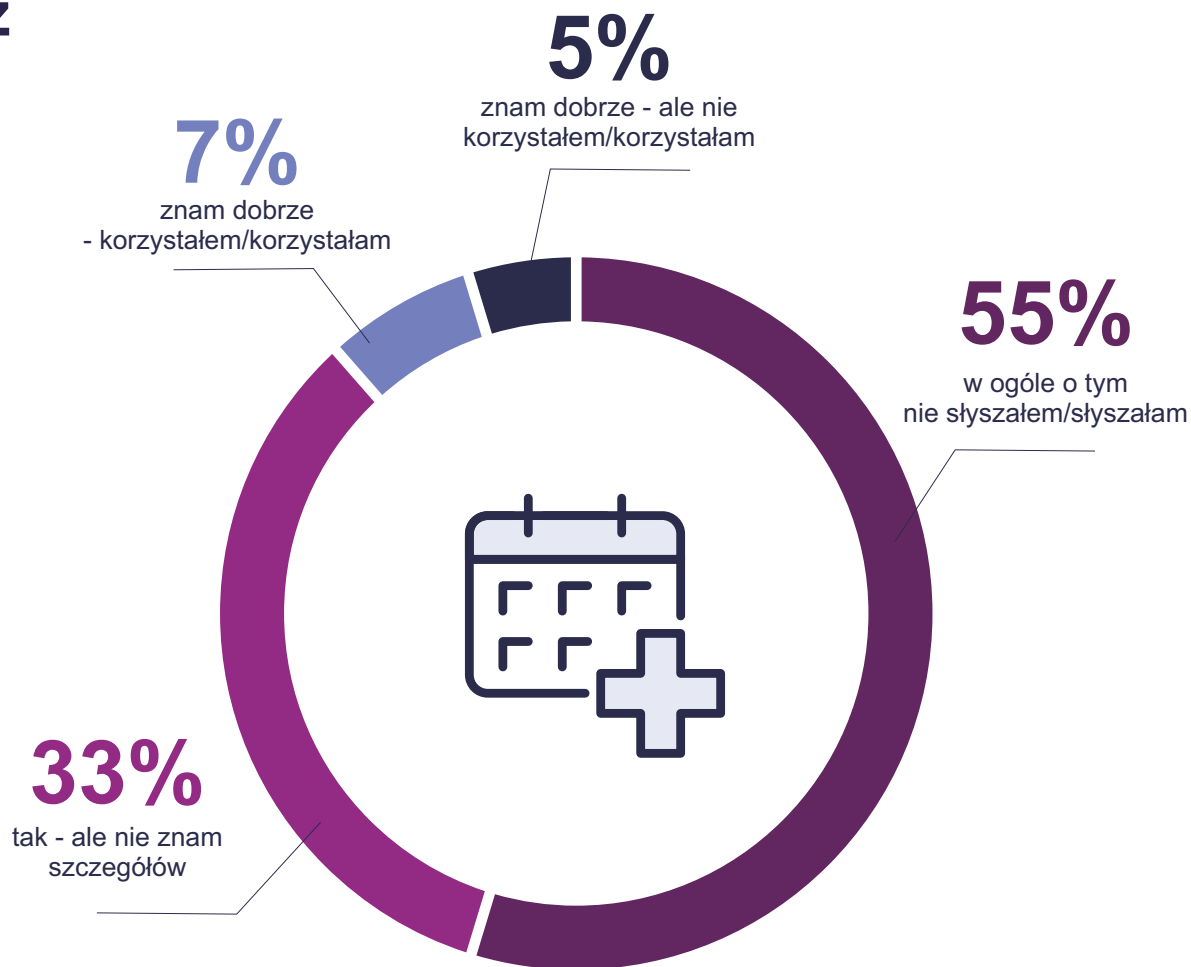
Czy słyszał/a Pani/Pan o szczepieniach zalecanych osobom dorosłym?

Aż **93%** osób słyszało o szczepieniach dla dorosłych.

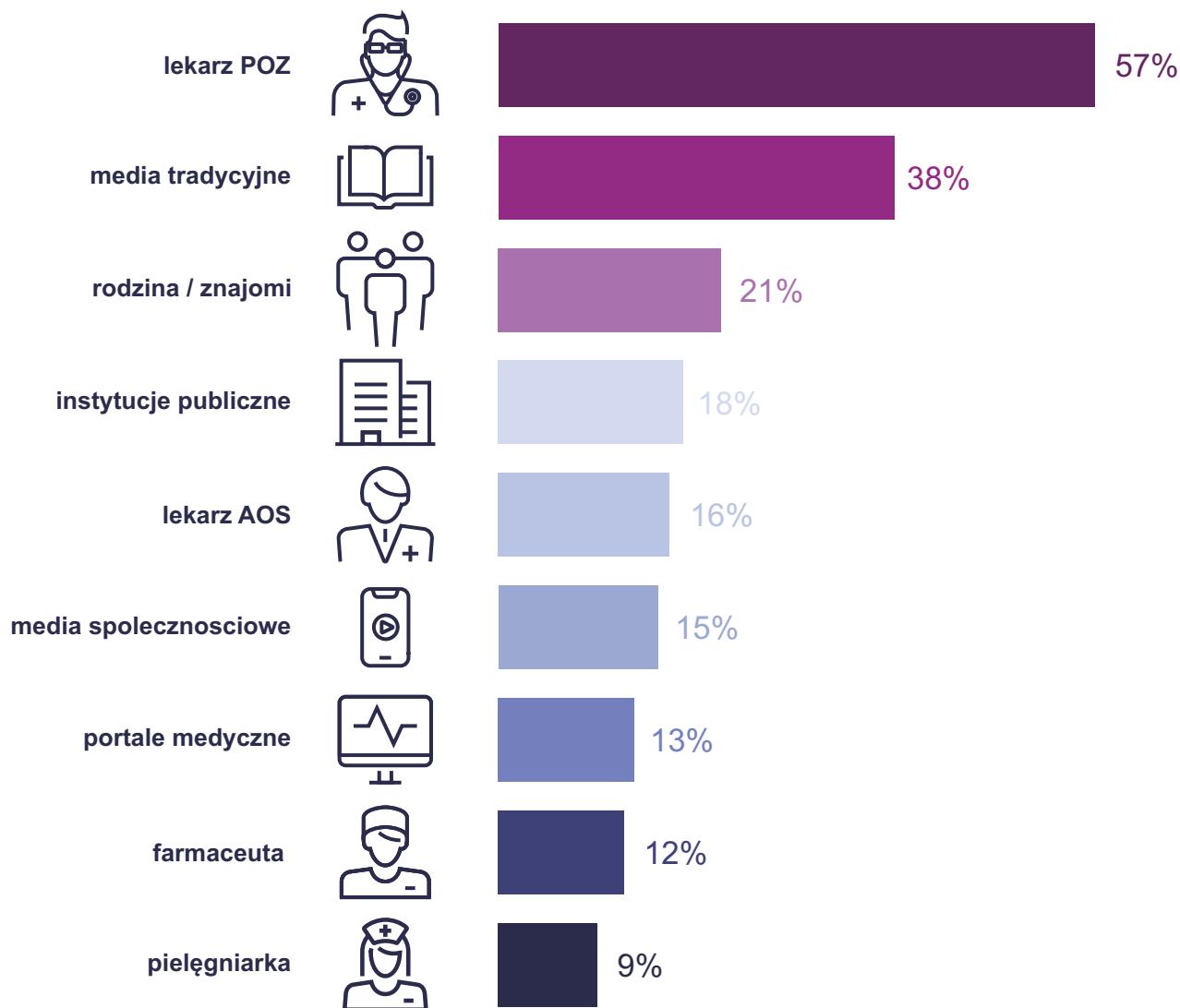

Czy zna Pani/Pan kalendarz szczepień dorosłych?

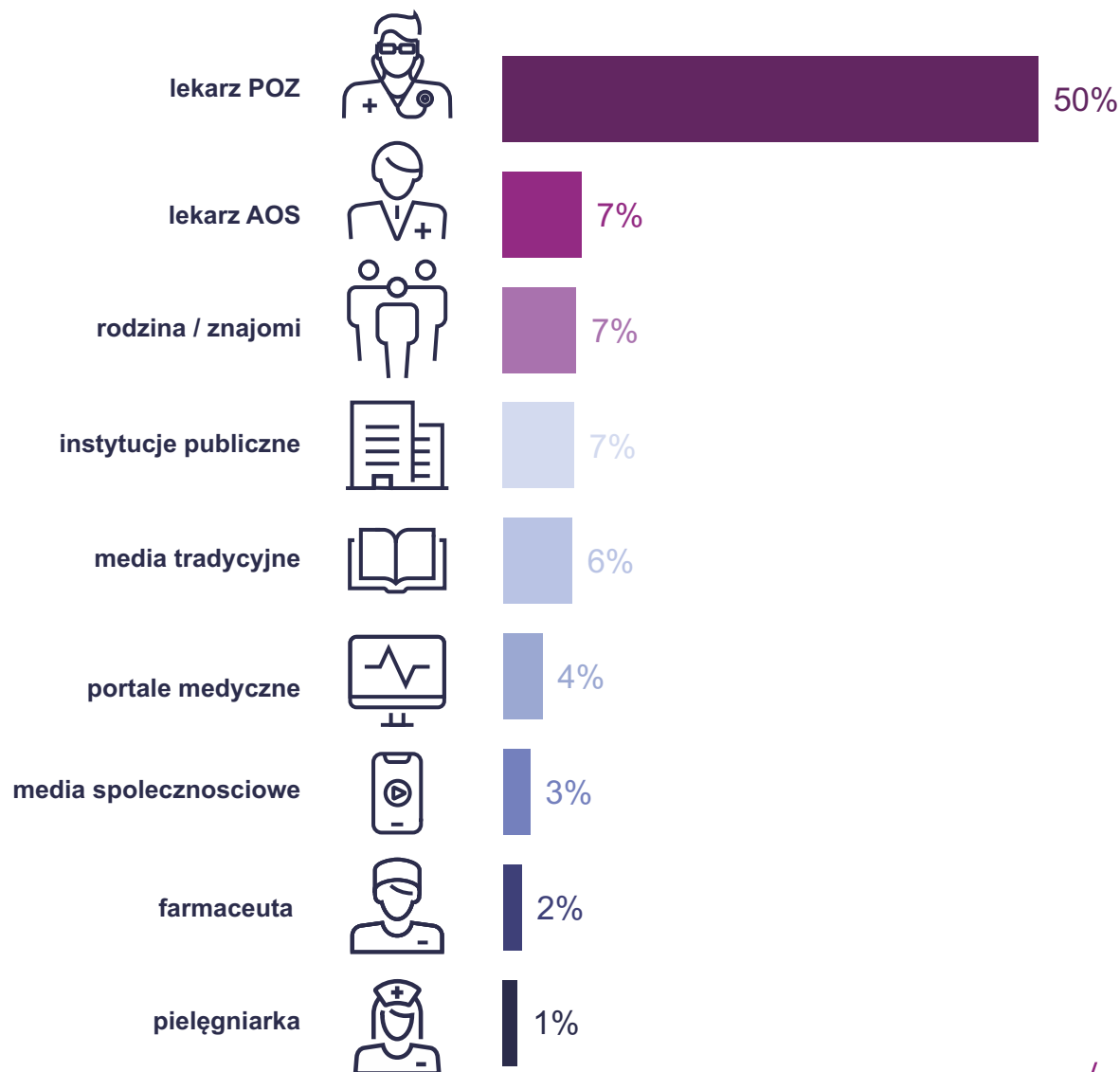

45% słyszało o kalendarzu szczepień dla dorosłych.

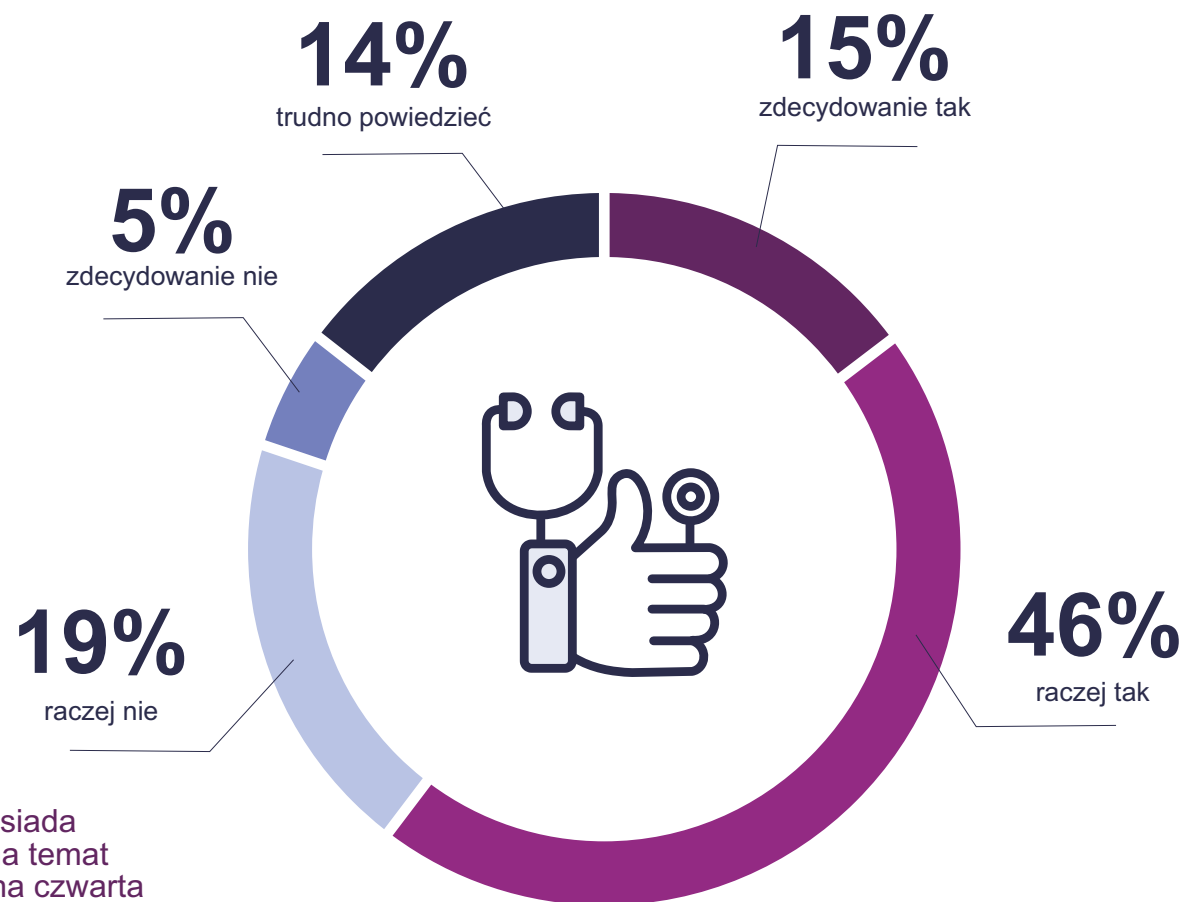
Skąd najczęściej czerpie Pani/Pan informacje o szczepieniach?

Komu najbardziej ufa Pani/Pan w kwestii szczepień?

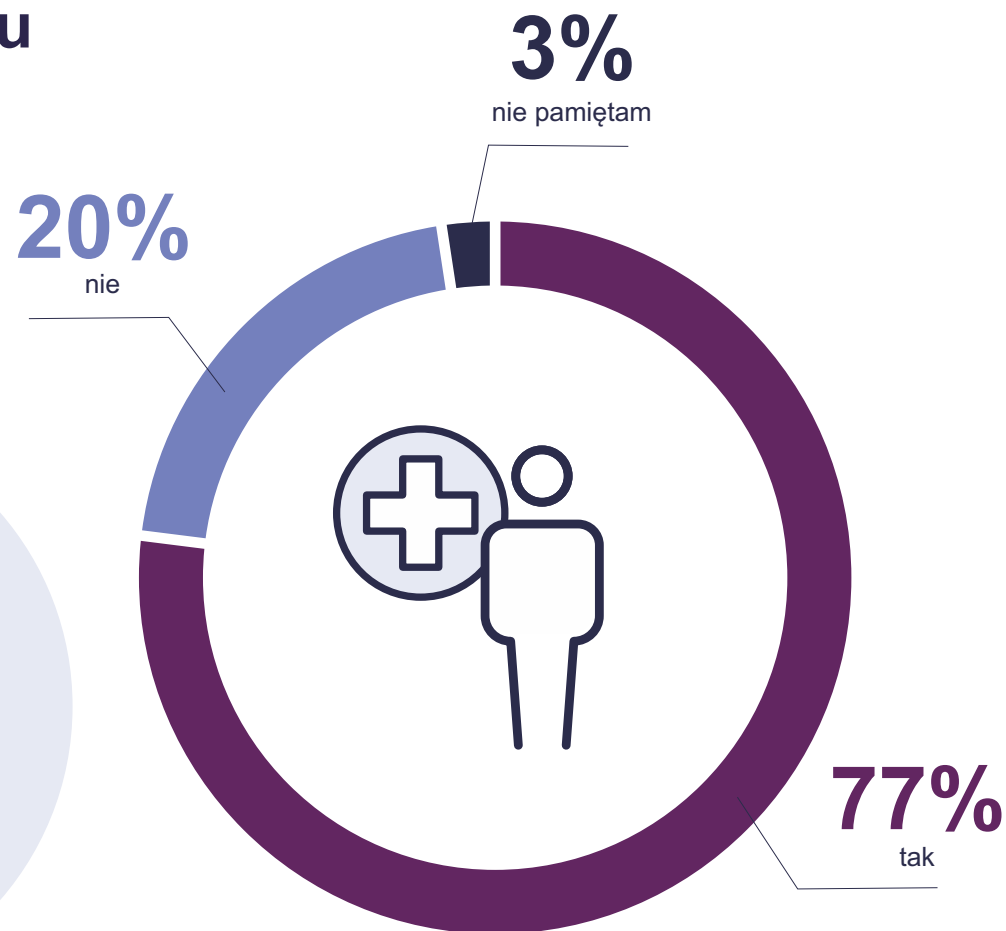

Czy ma Pani/Pan poczucie, że otrzymuje wystarczające i zrozumiałe informacje o szczepieniach?

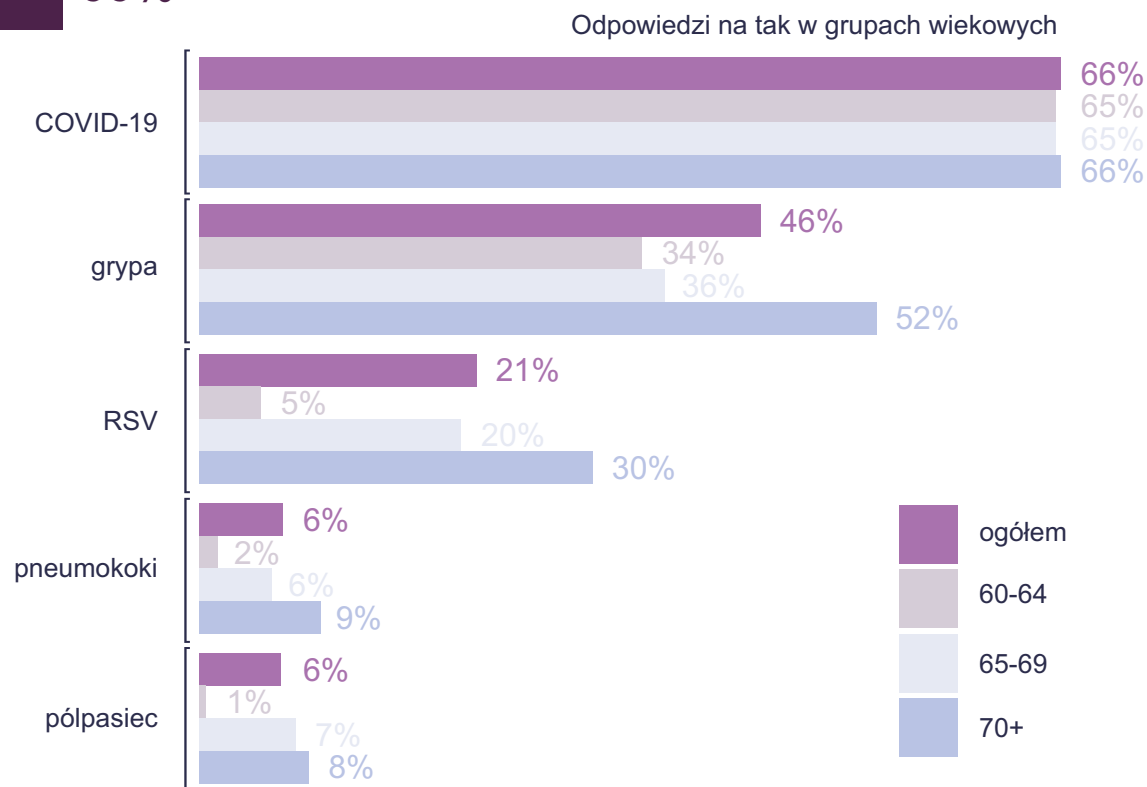
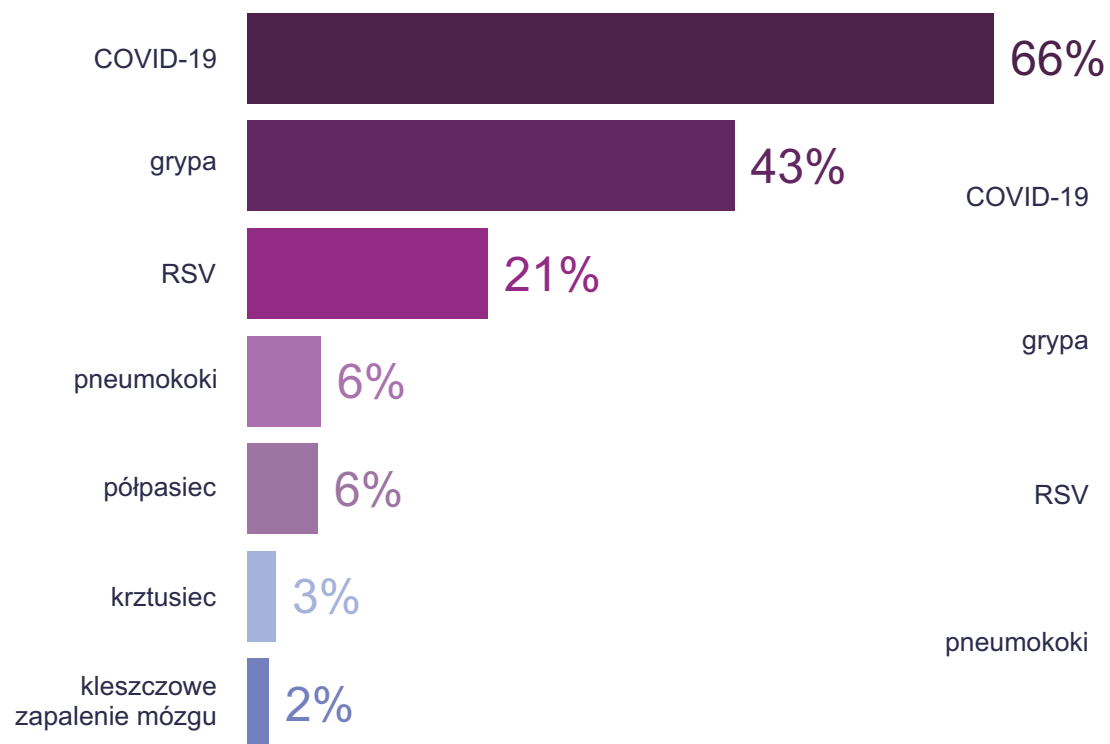

61% osób uważa, że posiada odpowiednie informacje na temat szczepień, natomiast jedna czwarta odczuwa niedosyt w tej kwestii.

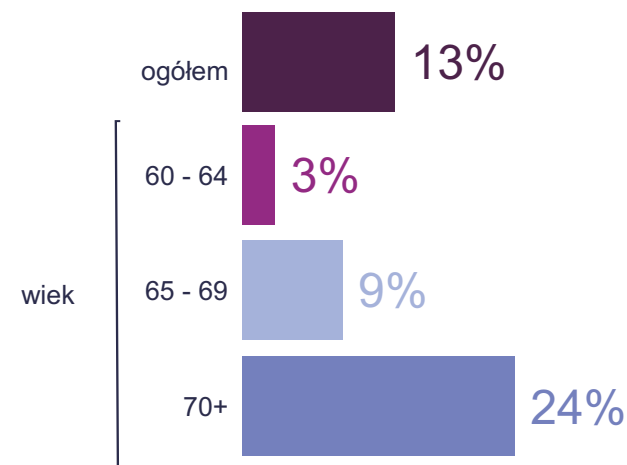
Czy szczepił/a się Pani/Pan w ciągu kilku ostatnich lat?

Przeciw którym chorobom zaszczepił/a się Pani/Pan w tym sezonie jesiennie-zimowym?

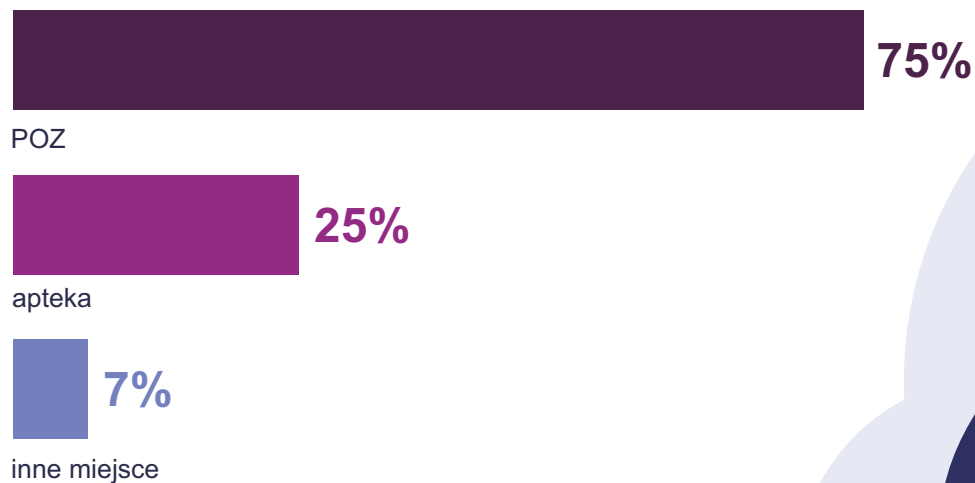

Czy planuje Pani/Pan jeszcze zaszczepienie się w tym sezonie jesienno-zimowym?

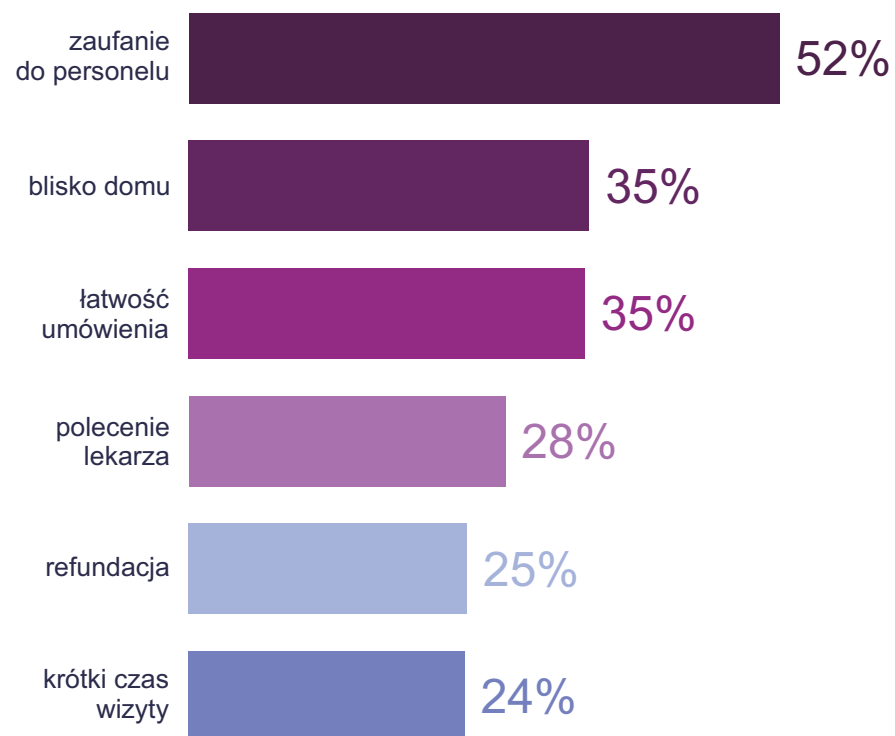

Odsetek odpowiedzi **tak** - skala odp.: **tak** versus **nie**

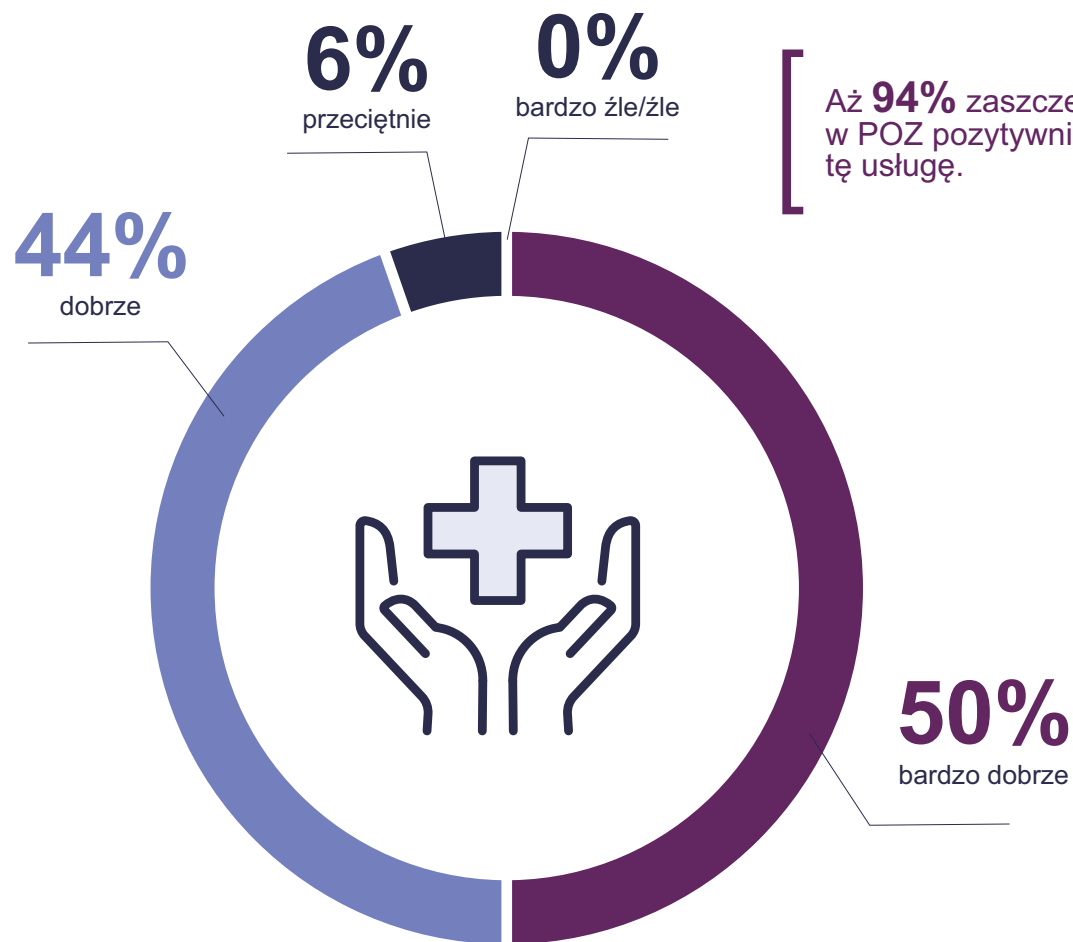
Gdzie przyjął/przyjęła Pani/Pan szczepienie w tym sezonie jesiennie-zimowym?

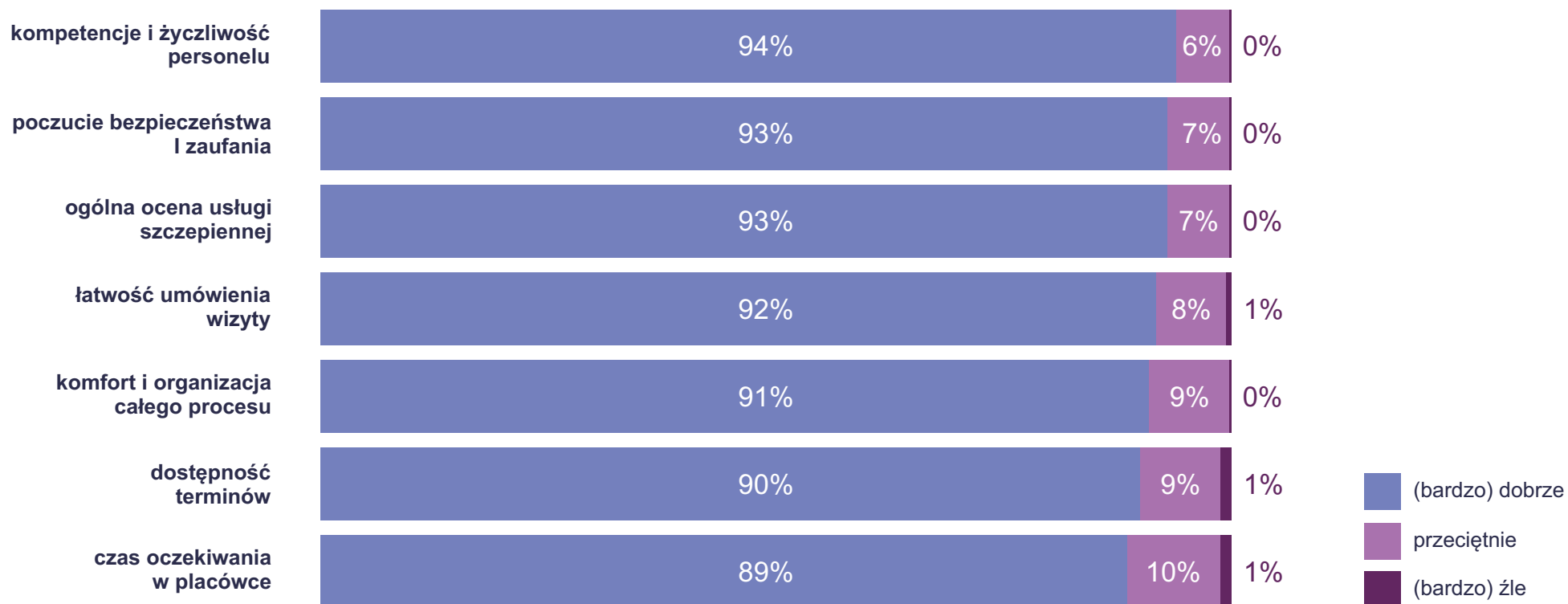
Dlaczego zaszczepił/a się Pani/Pan w POZ?

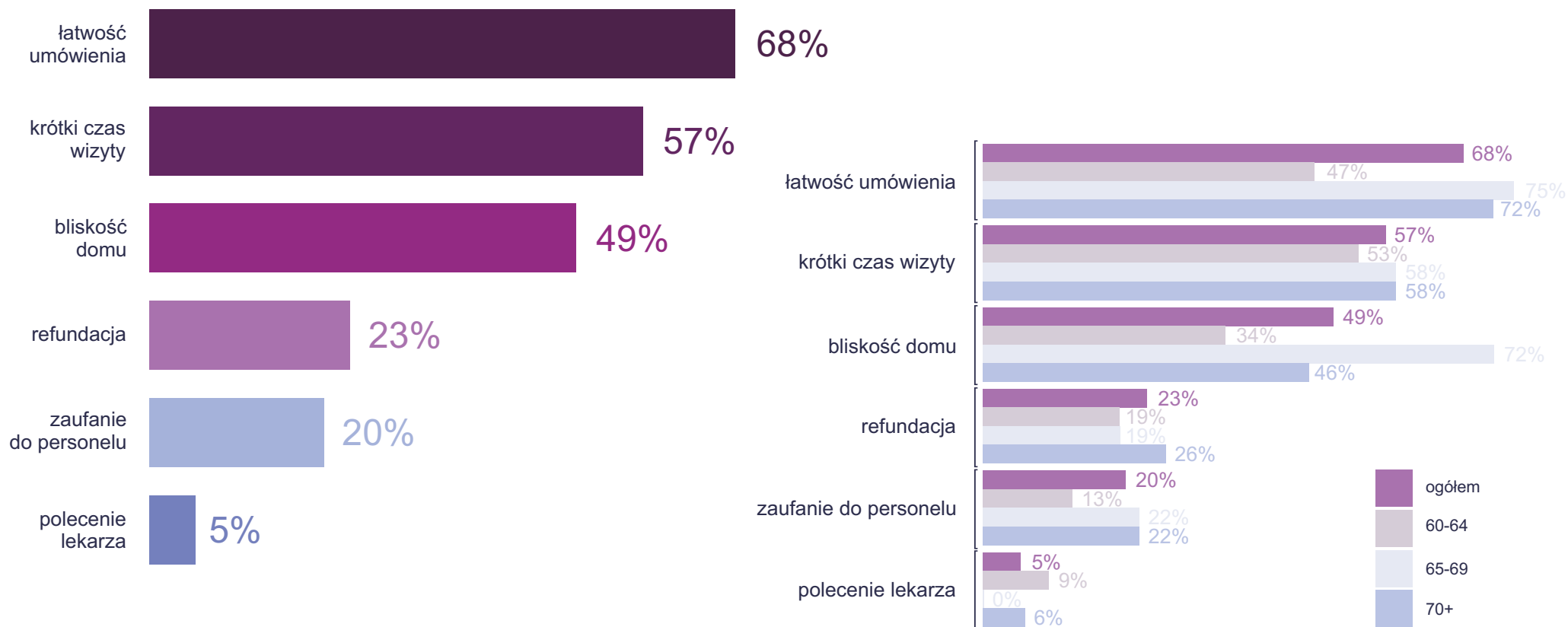
Jak ogólnie ocenia Pani/Pan usługę szczepienną w POZ?

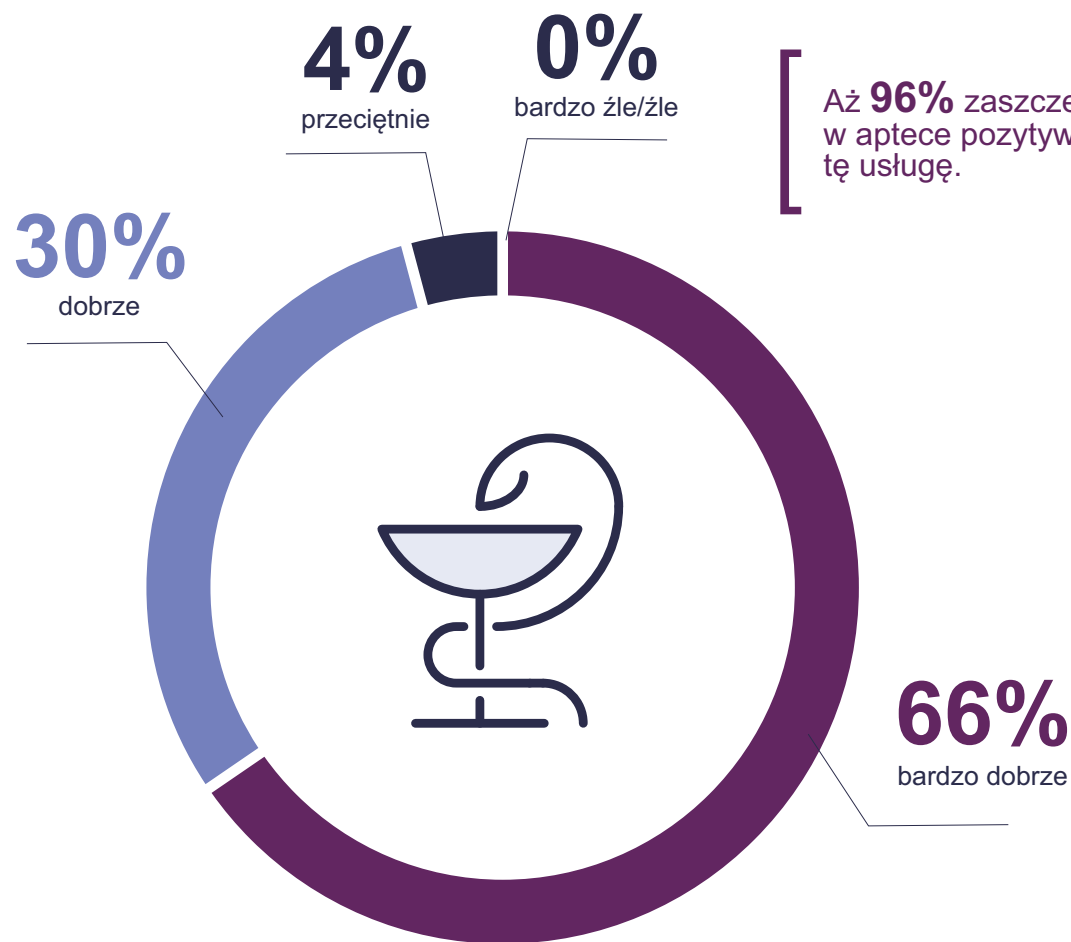
Jak ocenia Pani/Pan poniższe kwestie związane ze szczepieniem w POZ?

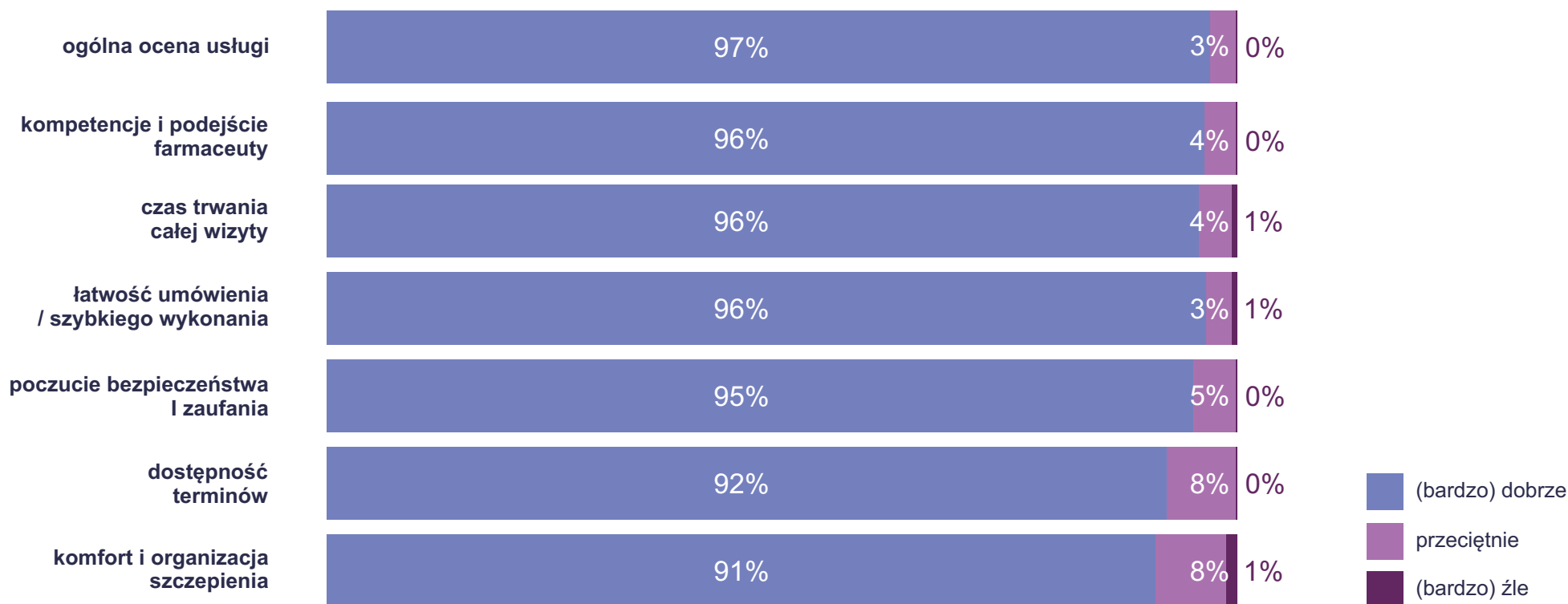
Dlaczego zaszczepił/a się Pani/Pan w aptece?

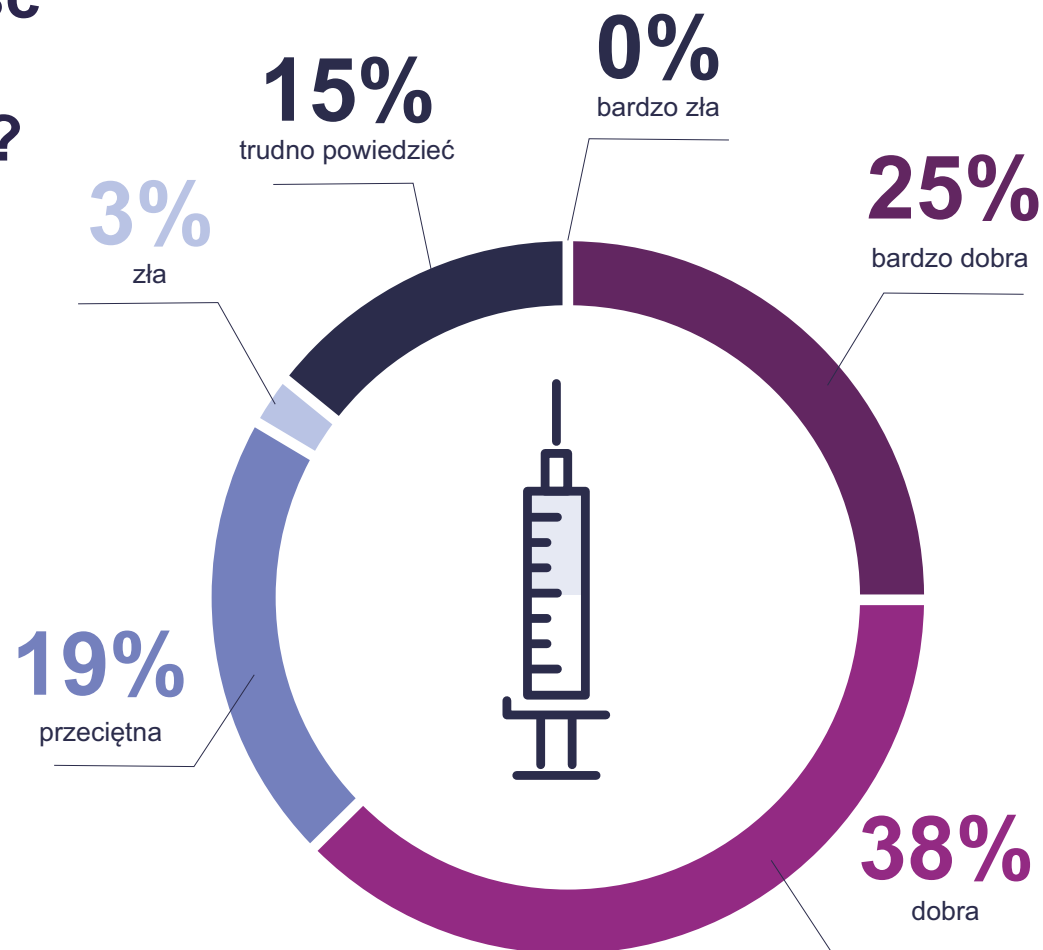
Jak ogólnie ocenia Pani/Pan usługę szczepienną w aptece?

Jak ocenia Pani/Pan poniższe kwestie związane ze szczepieniem w aptece?

Jak ocenia Pani/Pan dostępność punktów szczepień w okolicy swojego miejsca zamieszkania?

63% pozytywnie ocenia dostępność punktów szczepień w swojej okolicy.

Czy wiedział/a Pani/Pan , że od października 2025 znacznie rozszerzono listę bezpłatnych i refundowanych szczepień dla dorosłych w aptekach?

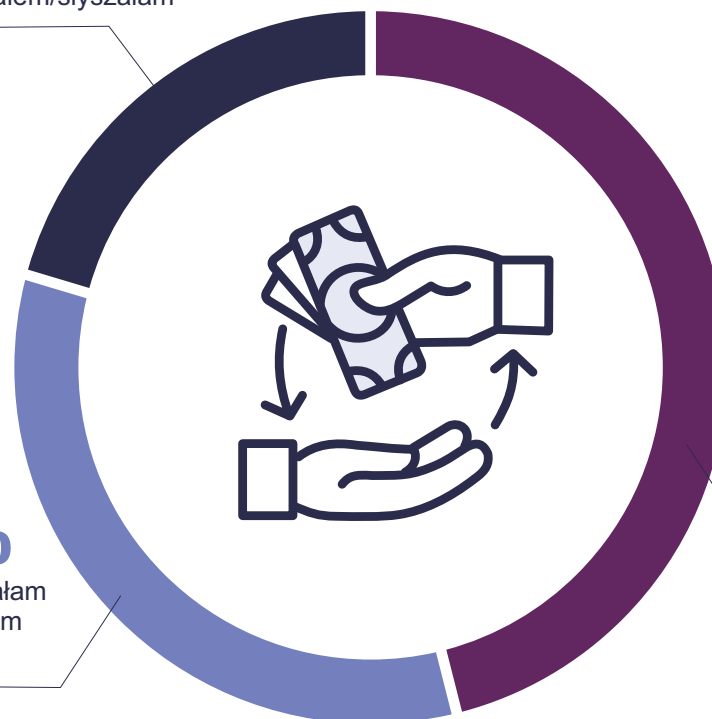

19%

nic o tym
nie słyszałem/słyszałam

35%

słyszałem/słyszałam
- wiem, na czym
to polega

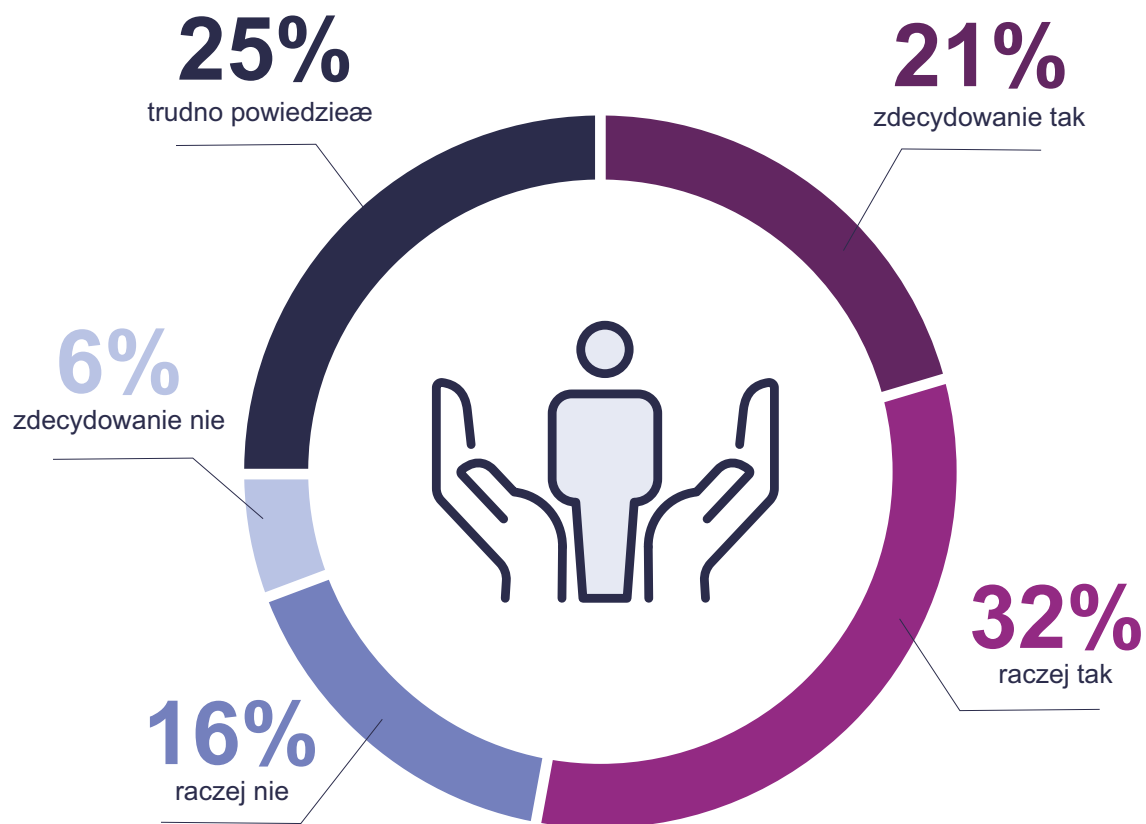

81% słyszało
o zmianach
w refundacji
szczepień.

46%

słyszałem/słyszałam
- ale nie znam
szczeólów

Czy dostępność szczepienia w aptece Pani/Panu osobiście ułatwia zaszczepienie się?

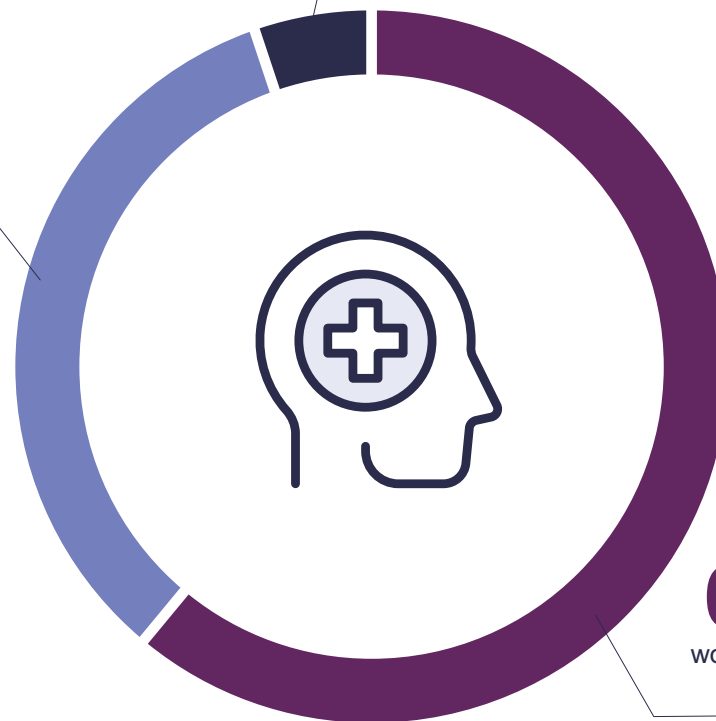
Ponad połowa uważa, że możliwość wykonania szczepienia w aptece to dla nich ułatwienie - **53%**.

Jakie są Pani/Pana preferencje co do punktu szczepienia?

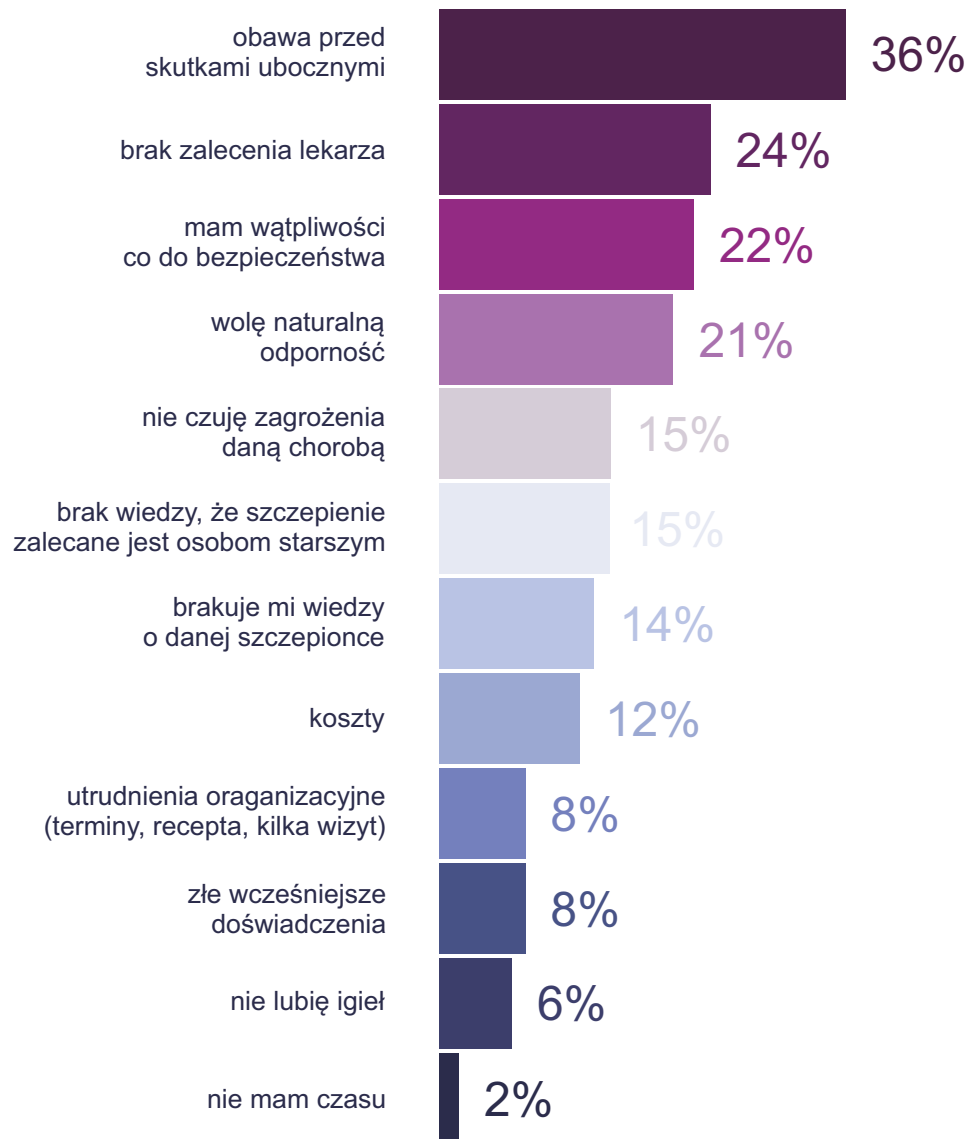
32%
bez różnicy

6%
wolę szczepienie w aptece

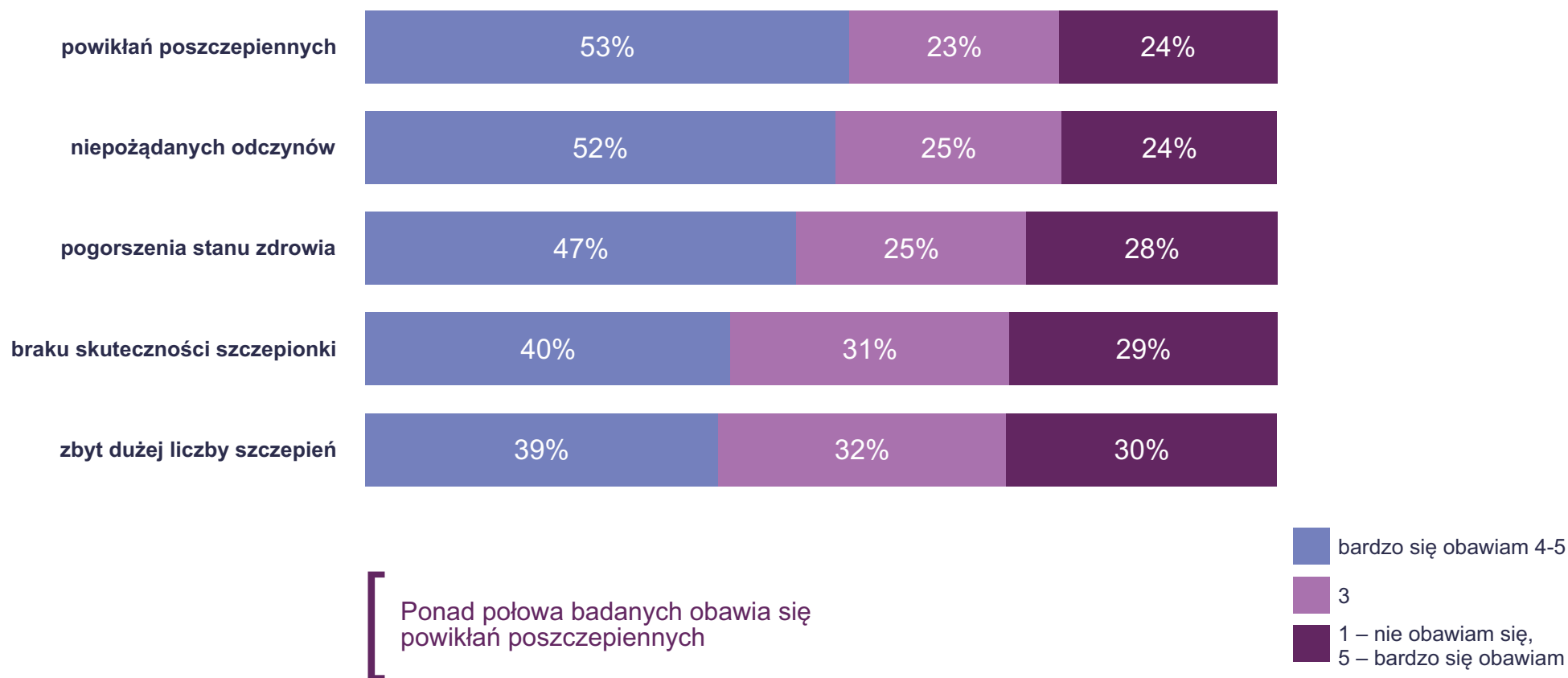

62%
wolę szczepienie w POZ

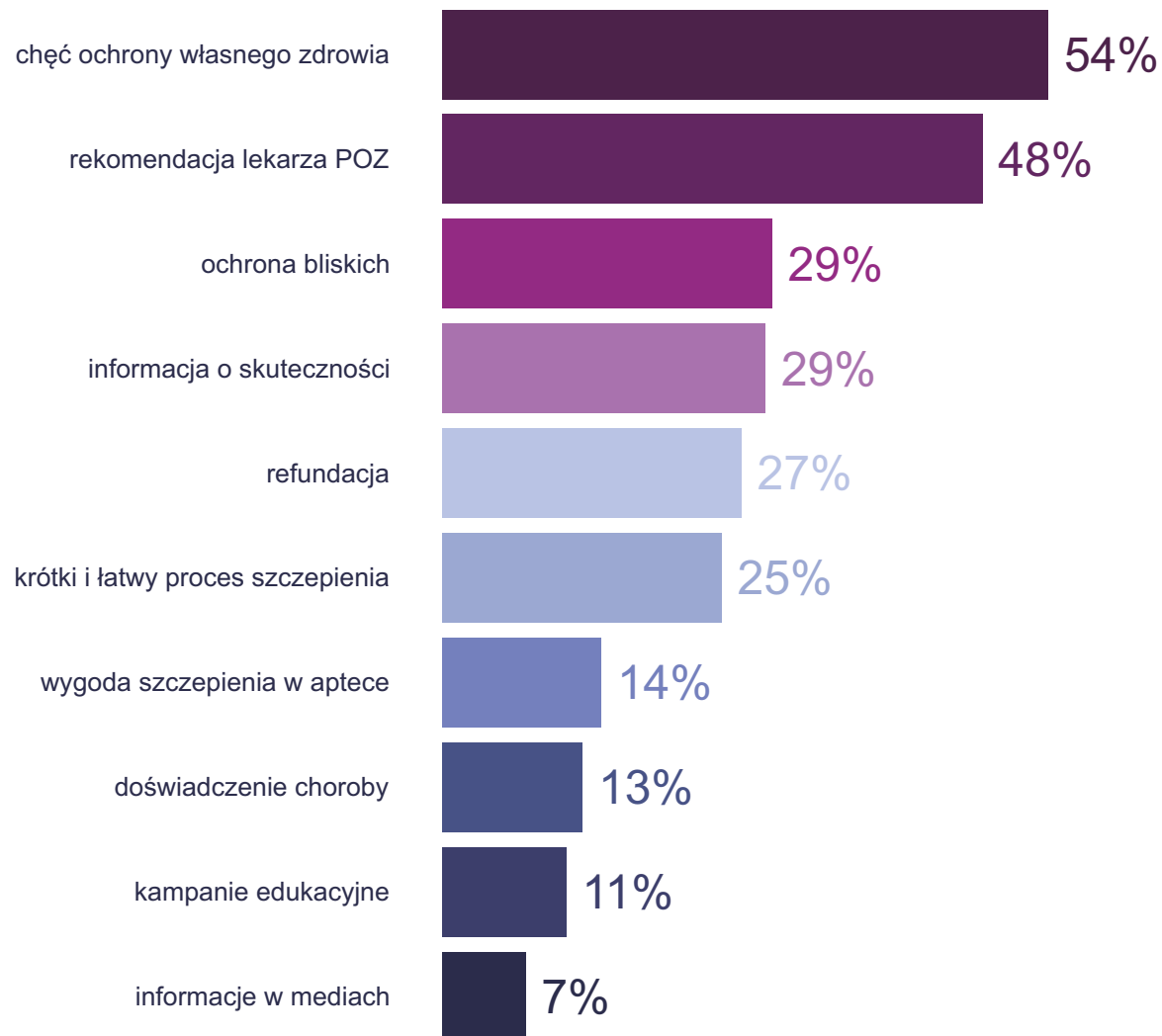
Co zniechęca Panią/Pana do szczepień?

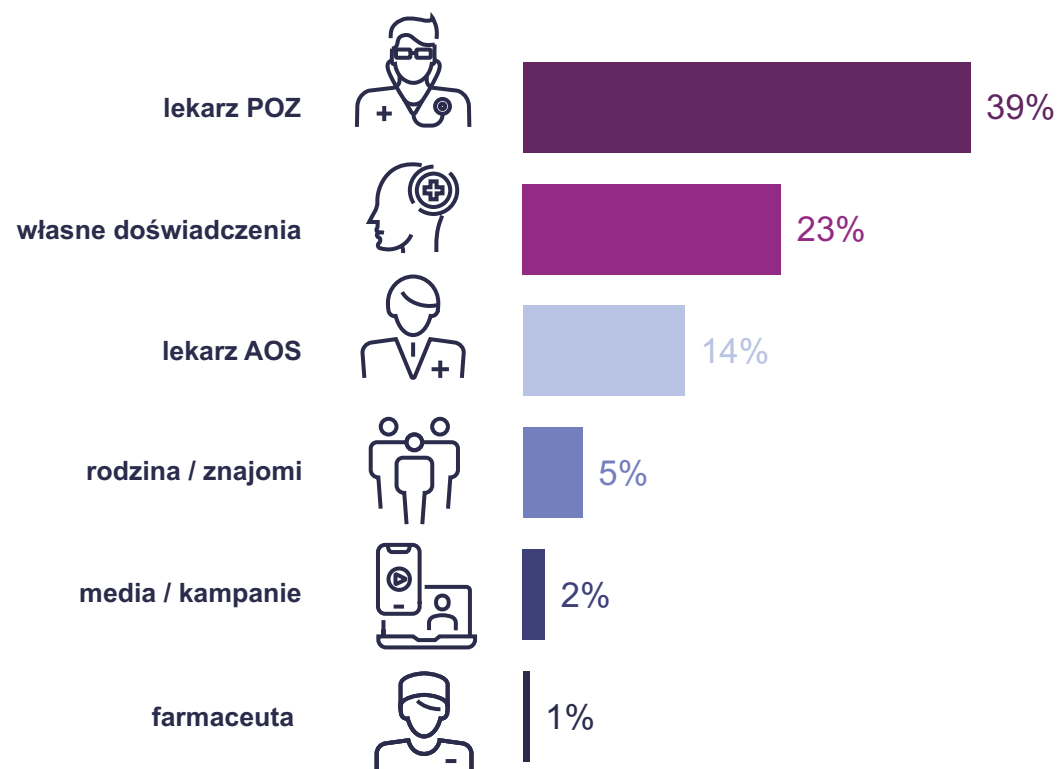
Jak bardzo obawia się Pani/Pan poniższych kwestii?

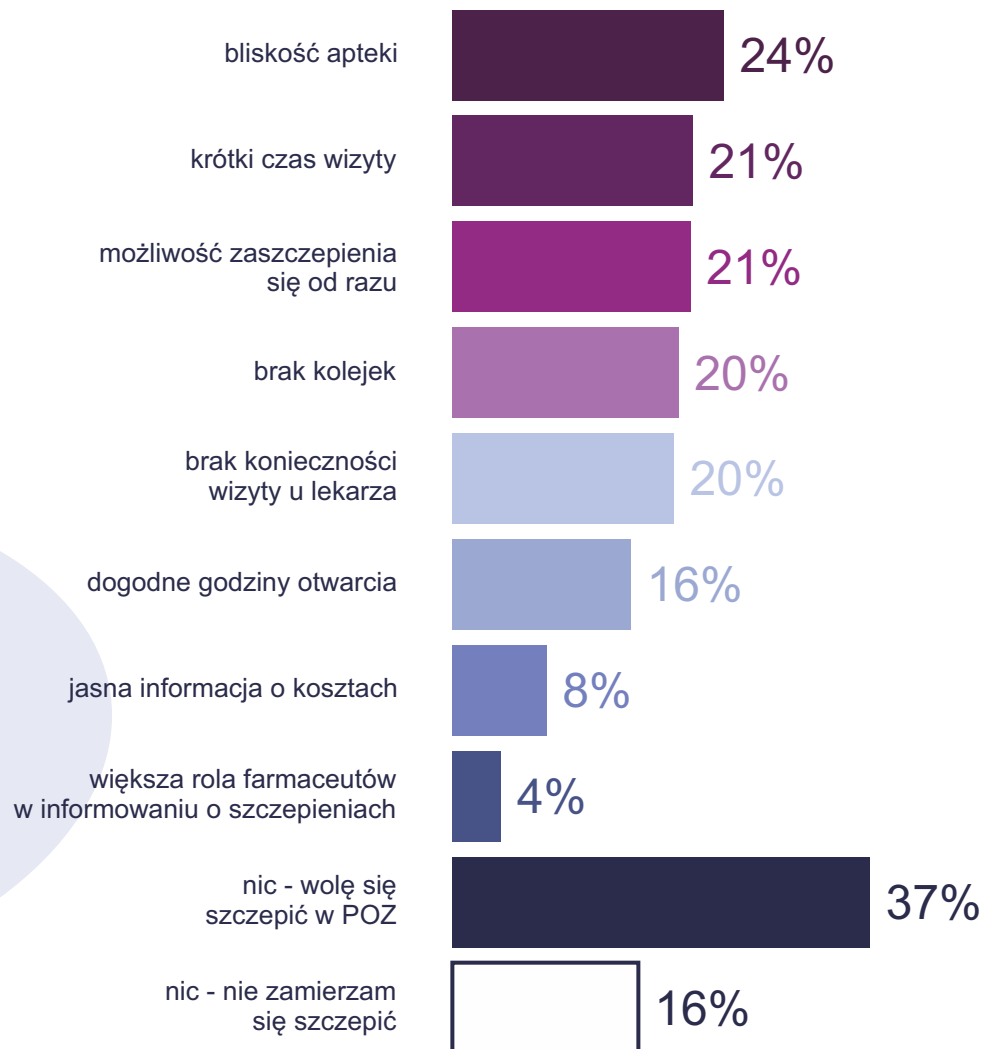
Co przekonuje i zachęca Panią/Pana do szczepień?

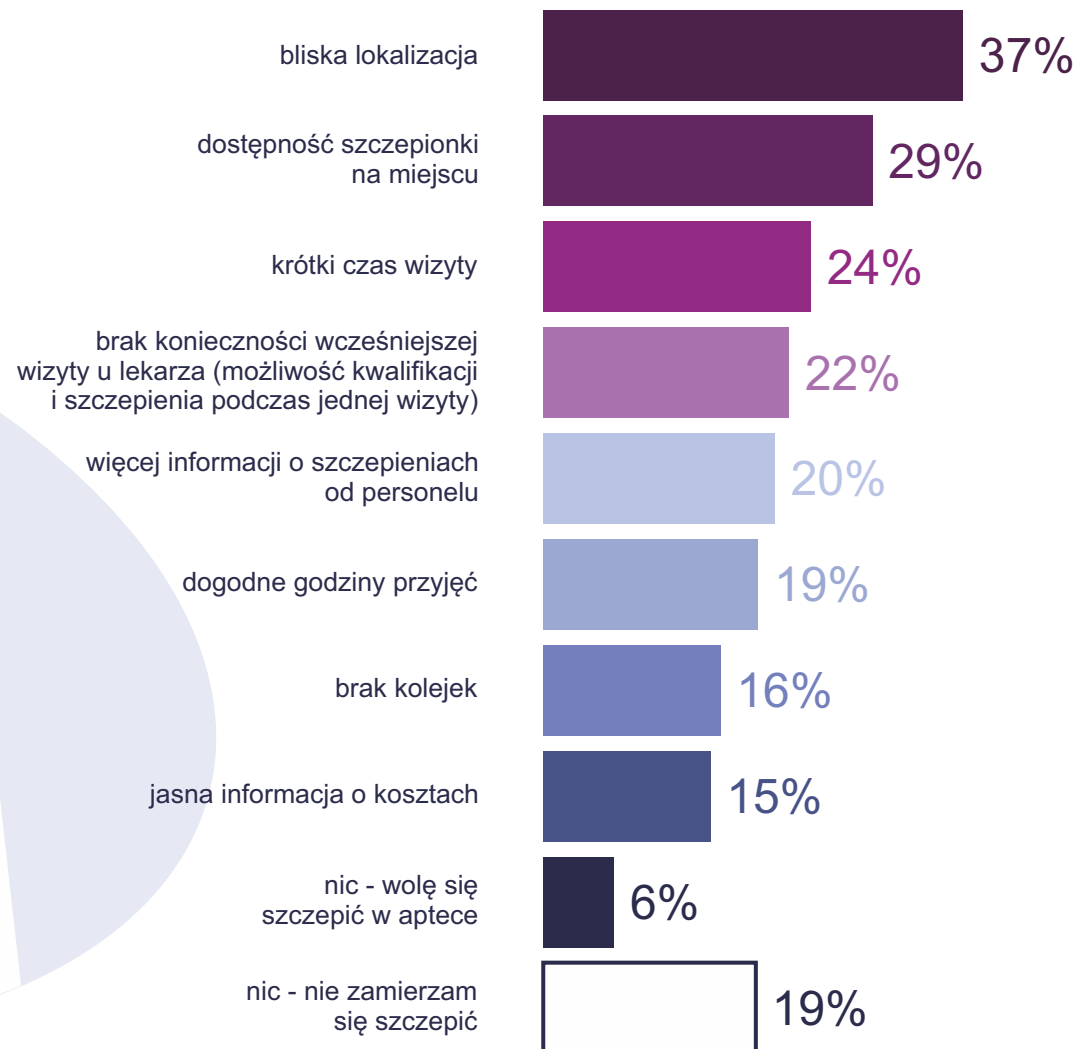
Kto ma największy wpływ na Pani/Pana decyzję o zaszczepieniu się?

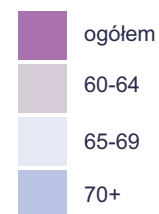
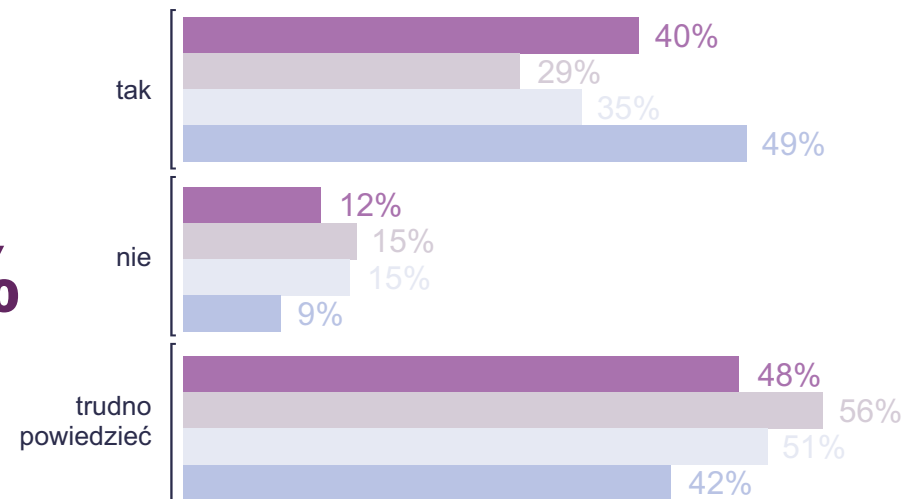
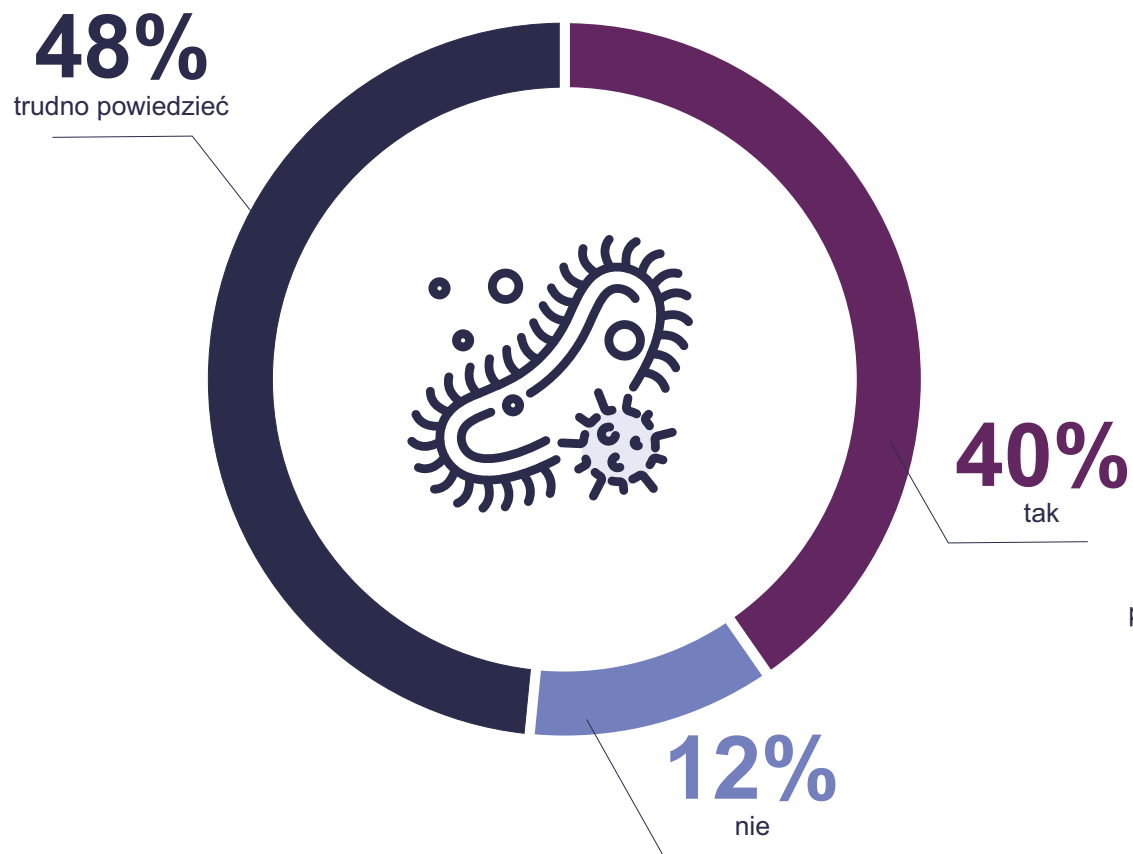
Co najbardziej zachęcałoby Panią/Pana do szczepienia w aptece?

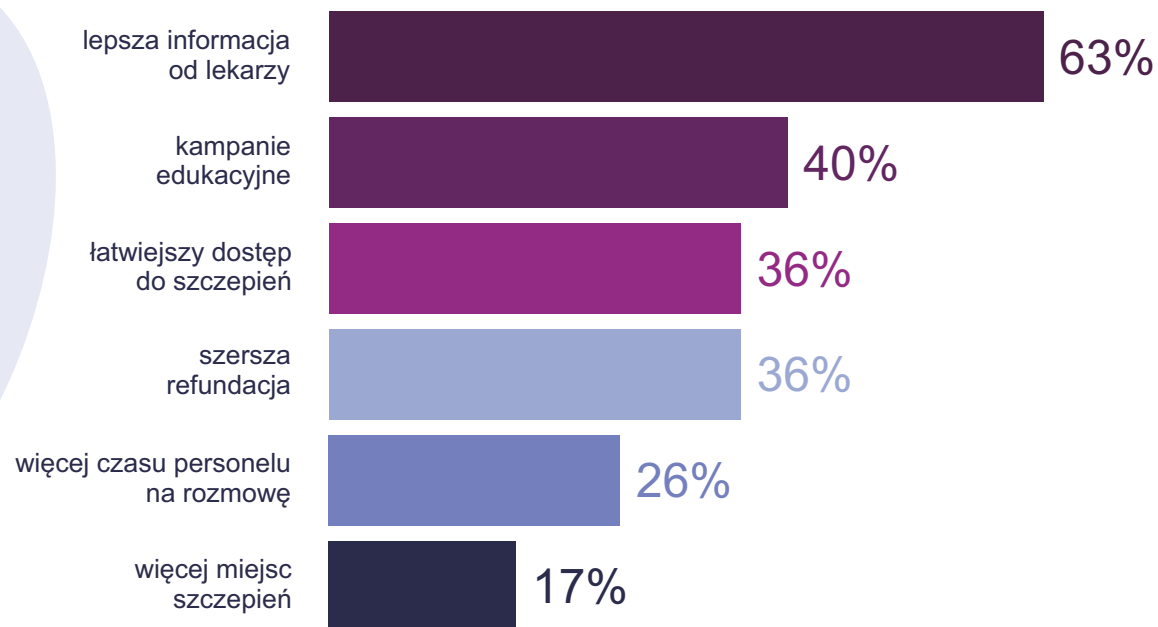
Co najbardziej zachęcałoby Panią/Pana do szczepienia w placówce zdrowotnej (POZ)

Jak ocenia Pani/Pan - czy seniorzy powinni się szczepić częściej niż dotychczas?

Co według Pani/Pana mogłoby zwiększyć poziom szczepień wśród seniorów?

Rekomendacje

Wzrost wyszczepialności wśród seniorów wymaga równoczesnych działań w trzech obszarach:

- **edukacji zdrowotnej,**
- **dostępności szczepień,**
- **budowania zaufania do profilaktyki.**

1. Wykorzystanie kompetencji personelu medycznego poz

- pełniejsze wykorzystanie kompetencji całego zespołu POZ w zakresie profilaktyki szczepień, w tym wzmacnianie roli pielęgniarek i położnych w edukacji zdrowotnej, kwalifikacji oraz wykonywaniu szczepień
- wprowadzenie standardu rozmowy o szczepieniach podczas wizyt kontrolnych pacjentów w wieku 60+, realizowanej przez członków zespołu POZ (lekarza, pielęgniarkę, położną),
- wdrożenie systemowych przypomnień o szczepieniach w systemach gabinetowych,
- obowiązkowe uwzględnianie planu szczepień w Indywidualnym Planie Opieki Medycznej (IPOM) oraz Indywidualnym Planie Zdrowotnym (IPZ).

2. Edukacja i komunikacja społeczna

- prowadzenie ogólnopolskich kampanii informacyjnych skierowanych do osób 60+,
- promowanie kalendarza szczepień dorosłych w prostych i przystępnych formach,
- edukacja w mediach tradycyjnych, które są jednym z głównych źródeł informacji dla seniorów,
- zapewnienie w placówkach POZ prostych, zrozumiałych materiałów edukacyjnych dotyczących szczepień dla pacjentów.
- tworzenie materiałów dostosowanych do potrzeb osób starszych (prosty język, infografiki, krótkie komunikaty).

3. Przeciwdziałanie obawom

- przygotowanie jasnych komunikatów wyjaśniających ryzyko i bezpieczeństwo szczepień,
- rozwijanie materiałów „najczęściej zadawane pytania o szczepienia”,
- szkolenie personelu medycznego w zakresie odpowiadania na obawy pacjentów,
- wykorzystanie doświadczeń pacjentów i ekspertów w komunikacji publicznej.

4. Poprawa dostępności

- rozwój punktów szczepień w aptekach i placówkach POZ,
- uproszczenie ścieżki pacjenta (możliwość kwalifikacji i szczepienia podczas jednej wizyty),
- mobilne punkty szczepień dla osób o ograniczonej mobilności,
- promowanie szczepień w miejscach łatwo dostępnych dla seniorów.

5. Wsparcie systemowe

- budowanie spójnej strategii promocji szczepień dorosłych,
- współpraca lekarzy, pielęgniarek, farmaceutów i instytucji publicznych,
- rozwój programów profilaktycznych dla populacji 60+,
- systematyczne monitorowanie postaw pacjentów wobec szczepień.

Kluczowym wnioskiem z badania jest potrzeba wykorzystania wysokiego zaufania seniorów do lekarzy POZ oraz dobrej oceny istniejących usług szczepiennych jako fundamentu do dalszego rozwoju programów profilaktycznych.

Komentarze

Komentarze

“Postrzeganie szczepień ochronnych przez seniorów” to niezwykle ciekawe i potrzebne badanie zrealizowane przez Fundację My Pacjenci. W wynikach tego badania zwraca przede wszystkim uwagę fakt prawidłowego wskazania przez ankietowanych obszarów zwiększających ryzyko ciężkiego przebiegu infekcji. Zdecydowana większość stwierdziła, że przewlekłe choroby zwiększają ryzyko ciężkiego przebiegu infekcji. Mogą one także prowadzić, zdaniem badanych, do konieczności hospitalizacji. Z punktu widzenia świadomości społecznej w tym obszarze jest to konkluzja niezwykle istotna. Adresowanie wobec tego zagadnień związanych z edukacją medyczną, w szczególności dotyczącą chorób zakaźnych, powinno uwzględniać tę perspektywę pacjentów.

W wynikach badania zwraca również uwagę bardzo wysoki odsetek pacjentów zgłaszających, iż szczepienia powinny być podawane osobom po 60 roku życia (81% badanych) i dorosłym w ogóle - 77% badanych. W kontekście liczby podającej wskazania do szczepienia w populacji pediatrycznej (91%), są to wskaźniki bardzo wysokie, świadczące o wysokiej świadomości tej populacji pacjentów.

Osoby ankietowane wskazywały lekarzy POZ jako tych, którym najbardziej ufają w zakresie szczepień ochronnych i od nich najczęściej czerpią wiedzę. Stąd niezwykle istotne jest adresowanie właściwych działań edukacyjnych w chorobach zakaźnych i budowanie kompetencji i umiejętności komunikacyjnych w zespołach podstawowej opieki zdrowotnej.

Polskie Towarzystwo Medycyny Rodzinnej (PTMR) realizuje tego typu aktywność, będąc prekursorem w zakresie kalendarza szczepień pacjentów dorosłych, w tym w podziale na grupy wiekowe i harmonogramu szczepień zależnego od sytuacji klinicznej pacjentów. PTMR prowadzi intensywne działania edukacyjne w całym środowisku podstawowej opieki zdrowotnej, zarówno wśród lekarzy, pielęgniarek, jak i pozostałego personelu, w tym medycznego i niemedycznego. Kluczowe jest, by cały zespół POZ rozmawiał z pacjentem dorosłym w kontekście szczepień jednym głosem.

Komentarze

Pacjenci oczekiwali by większej ilości informacji i odczuwają ich niedosyt, co może być zbieżne z odczytami dotyczącymi np. liczby szczepień wśród badanych, jeśli chodzi o takie zakażenia jak np. infekcje pneumokokami czy wirusem RS. Zwraca tutaj uwagę niewielki odsetek pacjentów wyszczepionych w obu tych obszarach. Na szczęście jednak, im starsza grupa wiekowa, tym większy odsetek deklarujących szczepienia przeciw tym infekcjom. Jednocześnie należy zwrócić uwagę, że pacjenci zapewne nie do końca dobrze rozumieją zadane im pytanie. Zwraca uwagę niezwykle wysoki odsetek pacjentów podających fakt realizacji szczepienia przeciw COVID-19, co w kontekście niskiej wyszczepialności ogółem względem COVID-19 wydaje się informacją wątpliwą.

Pacjenci zgłaszają duże zaufanie do zespołów POZ, jednocześnie zwracają uwagę na bliskość realizacji szczepienia w podstawowej opiece zdrowotnej, a także na możliwość uzyskania informacji, omówienia szczepienia, uzyskania zalecenia od lekarza. Istotny jest też fakt, że są oni z tej opieki bardzo zadowoleni i oceniają ją zasadniczo dobrze lub bardzo dobrze (94% badanych).

Pacjenci postrzegają opcję realizacji szczepień w aptekach jako istotną z ich punktu widzenia, ułatwiającą zaszczepienie się, choć wciąż deklarują wolę szczepienia raczej w placówkach podstawowej opieki zdrowotnej. Może mieć to związek z obawą dotyczącą zarówno procesu wypisania recepty, refundacji, jak i z obawą o działania niepożądane. Kluczowe wydają się dalsze działania edukacyjne wszystkich profesjonalistów medycznych zaangażowanych w szczepienia pacjentów dorosłych.

Osoby w wieku senioralnym w Polsce wykazują rosnącą świadomość w zakresie potrzeby szczepień ochronnych, szczególnie w kontekście chorób przewlekłych i wieku. Jednocześnie wyniki badania Fundacji "My Pacjenci" pokazują, że pacjenci nadal oczekują szerszej edukacji i wsparcia informacyjnego zarówno od personelu medycznego, jak i całego systemu ochrony zdrowia. Polskie Towarzystwo Medycyny Rodzinnej aktywnie działa w tym obszarze i deklaruje dalsze zaangażowanie w edukację pacjentów i zespołów POZ, promując spójną, rzetelną komunikację w zakresie szczepień.

Komentarze

Wyniki niniejszego raportu jednoznacznie potwierdzają, że szczepienia ochronne realizowane w aptecznych punktach szczepień są nie tylko dobrze oceniane przez seniorów, ale także realnie zwiększają dostępność profilaktyki zdrowotnej dla osób dorosłych. Z perspektywy farmaceutów szczególnie istotny pozostaje fakt, iż pacjenci doceniają bezpieczeństwo, kompetencje personelu oraz sprawną organizację procesu szczepienia – elementy stanowiące fundament zawodu zaufania publicznego.

Apteki, jako placówki pierwszego kontaktu, skutecznie uzupełniają system ochrony zdrowia, odpowiadając na potrzeby pacjentów tam, gdzie dostęp do innych form świadczeń bywa ograniczony. Możliwość zaszczepienia się w aptece skraca ścieżkę pacjenta, zmniejsza bariery organizacyjne i sprzyja podejmowaniu decyzji o profilaktyce, co bezpośrednio przekłada się na wzrost wyszczepialności w populacji dorosłych.

Istotnym wnioskiem płynącym z raportu jest także zmiana postrzegania aptek – z miejsc dyspensacji leków w znaczący element systemu profilaktyki zdrowotnej. Rozwój usług szczepień w aptekach wzmacnia bezpieczeństwo zdrowotne społeczeństwa i pokazuje, że farmaceuci są gotowi brać odpowiedzialność za realizację nowoczesnych programów zdrowia publicznego w Polsce.

dr n. farm. Mikołaj Konstanty

Naczelna Izba Aptekarska

Komentarze

„Wyniki tego badania jednoznacznie pokazują, że seniorzy w Polsce mają wysoką świadomość zagrożeń zdrowotnych związanych z infekcjami oraz rozumieją rolę szczepień w ochronie zdrowia. Fakt, że blisko 80 procent osób po 60. roku życia dostrzega zwiększone ryzyko ciężkiego przebiegu chorób zakaźnych przy współistniejących chorobach przewlekłych, potwierdza wysoką samoświadomość zdrowotną tej grupy.

Jednocześnie badanie wyraźnie wskazuje, jak ogromne znaczenie w podejmowaniu decyzji o szczepieniu ma lekarz podstawowej opieki zdrowotnej. To właśnie ten lekarz pozostaje najbardziej zaufanym źródłem informacji i kluczowym autorytetem dla pacjentów senioralnych. Dlatego jako samorząd lekarski konsekwentnie podkreślamy, że rozmowa, czas poświęcony pacjentowi i jasne rekomendacje są równie ważne jak dostępność samych szczepień.

Pozytywne oceny szczepień zarówno w POZ, jak i w aptekach pokazują, że system ochrony zdrowia zmierza w dobrym kierunku, zwiększając dostęp i wygodę dla pacjentów. Teraz naszym wspólnym wyzwaniem jest dalsze wzmacnianie edukacji zdrowotnej, przeciwdziałanie obawom związanym z bezpieczeństwem szczepień oraz zapewnienie lekarzom warunków do spokojnej, merytorycznej rozmowy z pacjentem.

Jeśli chcemy realnie zwiększyć poziom wyszczepialności wśród seniorów, musimy inwestować nie tylko w refundację i infrastrukturę, ale przede wszystkim w zaufanie – bo to ono, jak pokazują te dane, pozostaje fundamentem skutecznej profilaktyki.”

dr n.med. Łukasz Jankowski

NIL

Naczelna
Izba Lekarska

Komentarze

Na wstępie należy pogratulować doboru próby oraz liczby respondentów. Struktura badanej grupy została przemyślana: porównywalny udział kobiet i mężczyzn, trafny podział na grupy wiekowe 60–64, 65–69 oraz 70+, co koresponduje z zasadami refundacji szczepień. Słusznie do badania włączono osoby przewlekle chore, im bowiem szczególnie dedykowane są szczepienia zalecane.

Z satysfakcją stwierdziłam, że seniorzy orientują się w większości, że ciężki przebieg infekcji może wynikać z obciążenia chorobami przewlekłymi. Nie zaskakuje mnie, że ponad połowa ankietowanych obawia się ryzyka hospitalizacji z powodu ciężkiego przebiegu infekcji. Tutaj zaawansowanie wieku nie ma wpływu, bowiem konieczność leczenia szpitalnego kojarzy się każdemu, bez względu na wiek, z pogorszeniem stanu zdrowia, a nawet stanem zagrożenia życia. Ucieszyła mnie bardzo wysoka świadomość respondentów co do tego, że obniżona odporność, zaawansowany wiek, przewlekłe choroby, stres i nieprawidłowy styl życia zwiększają skłonność do infekcji.

Jedynie 13% seniorów wyraża negatywny stosunek do szczepień. Uważam, że na zdecydowanie pozytywny stosunek do szczepień mają wpływ korzystne zasady refundacji szczepionek dla osób przewlekle chorych w grupie wiekowej 65+ (bezpłatne) oraz 50% odpłatność dla osób 60-64 rż, co wybrzmiewa w mediach ogólnopolskich i jest cytowane również przez pacjentów mojej przychodni. Negatywny stosunek do szczepień, chociaż stosunkowo niewielki, jest moim zdaniem, wynikiem akcji szczepień przeciw COVID-19 podczas epidemii oraz działań antyszczepionkowców, które od tamtej pory są wciąż aktywne. Przeciwwagą nie jest ani autorytet lekarza POZ, ani media ogólnopolskie i wystąpienia uznanych profesorów.

Tu też wkrada się niepewność w bezpieczeństwo szczepień, co widać w postawie 26% respondentów, którzy trochę ufają, trochę nie ufają bezpieczeństwu szczepień. To duża grupa. Zdarzają się w mojej praktyce osoby, które dzień po szczepieniu kontaktują się ze mną i pytają, czy na pewno szczepionka im nie zaszkodzi. Zwraca moją uwagę fakt, że tylko 20% ankietowanych zdecydowanie wierzy w bezpieczeństwo szczepień. Dostrzegam jak wielka jest potrzeba edukacji prowadzonej równolegle w placówkach POZ i w mediach ogólnopolskich, zwłaszcza, że aż 93% słyszało o szczepieniach osób dorosłych, ale 59% przyznaje się do słabej orientacji w temacie. Nie dziwi mnie brak wiedzy o kalendarzu szczepień dorosłych. Ważne, aby dorośli pacjenci byli przekonani co do potrzeby

Anna Osowska

Komentarze

szczepień i zwrócili się z tym do swojego lekarza rodzinnego, który zna ich i potrafi zaproponować schemat szczepień zalecanych. I tę drogę, jak widać preferuje aż 57% respondentów, którzy wiedzę o szczepieniach pozyskali w POZ.

Argumenty przemawiające na korzyść szczepienia w POZ to istna laurka. Latami lekarze rodzinni pracowali na zaufanie swoich pacjentów, bez względu czy to wieś, miasteczko czy wielka aglomeracja, wnioskuje, że dlatego aż 94% pacjentów jest zadowolonych z usługi szczepiennej w POZ, doceniając kompetencje i życzliwość personelu, mając poczucie bezpieczeństwa i zaufanie, przy dobrej organizacji, komforcie i zadawalającym czasie oczekiwania.

Zwraca uwagę w ankiecie duża obawa seniorów przed powikłaniami poszczepiennymi, objawami niepożądanymi, przed trwałym pogorszeniem stanu zdrowia - połowa respondentów. Łącznie 71% obawia się też braku skuteczności szczepionki, a część z nich jest zaniepokojona liczbą szczepień zalecanych. Podobne głosy słyszę u siebie w przychodni. Cieszy fakt, że mimo tych obaw aż 54% respondentów szczepi się „by chronić swoje zdrowie”, a aż 48% przekonuje rekomendowanie szczepień przez ich lekarza POZ.

Jako lekarza POZ, z ponad 30-letnim doświadczeniem pracy w społeczności wiejsko- miejskiej na Warmii i Mazurach (Sępólno), satysfakcjonuje mnie fakt ogromnego zaufania do lekarza podstawowej opieki zdrowotnej w zakresie informacji o szczepieniach, zadowolenia z realizacji usługi szczepiennej, ze względu na jakość usługi i na poczucie bezpieczeństwa. To lekarz POZ i jego rekomendacja jest dla ankietowanych seniorów decydującą zachętą do skorzystania z refundowanych szczepień, o których owszem słyszeli, ale potrzebowali mobilizacji lekarza rodzinnego, mediów, rodziny lub znajomych, by pokonać obawy przed ewentualnymi objawami niepożądanymi i zaszczepić się. A wszystko, jak pokazała ankietka, przy dużej świadomości seniorów, co do podatności na infekcje osób starszych i obciążonych chorobami przewlekłymi. Oczywiście szczepienie w aptece stanowi alternatywę, zwłaszcza jeśli apteka znajduje się blisko miejsca zamieszkania pacjenta, ale i tak seniorzy w większości preferują szczepienia w przychodni podstawowej opieki zdrowotnej (75% szczepionek seniorzy przyjęli w POZ), podkreślając jakość usługi szczepiennej. Wyniki badania w pełni odzwierciedlają zdania moich pacjentów.

Anna Osowska

Komentarze

Raport Fundacji My Pacjenci stanowi ważny głos samych seniorów, który z jednej strony napawa optymizmem, a z drugiej obnaża luki w naszym systemie edukacji zdrowotnej. Wysoka świadomość zagrożeń wśród osób starszych to zdecydowanie pozytywny sygnał. Aż 78% badanych rozumie, że choroby przewlekłe zwiększają ryzyko ciężkiego przebiegu infekcji, co sprawia, że ponad połowa z nich obawia się związanej z tym hospitalizacji. Ogólne nastawienie do profilaktyki jest dobre, ponieważ 64% badanych deklaruje pozytywny stosunek do szczepień, a niemal co czwarta osoba ma w tym aspekcie zdanie neutralne. Należy jednak zaznaczyć, że nadal 13% respondentów zachowuje do nich stosunek negatywny. Ponad połowa respondentów przyznaje, że nigdy nie słyszała o kalendarzu szczepień dla dorosłych. Co więcej, nadal główną barierą pozostaje strach ponad połowa seniorów wciąż obawia się powikłań oraz niepożądanych odczynów poszczepiennych.

Jako pracownicy ochrony zdrowia musimy potraktować te wyniki jako zadanie do wykonania, ponieważ to od naszej codziennej komunikacji z pacjentem zależy przełamanie tych obaw. Lekarz podstawowej opieki zdrowotnej pozostaje dla pacjentów absolutnym autorytetem. To od niego 57% seniorów czerpie informacje, a jasna rekomendacja lekarska przekonuje do zaszczepienia się niemal połowę badanych. Zresztą aż 63% pacjentów wprost wskazuje, że to właśnie lepsza, bardziej wyczerpująca informacja od lekarzy mogłaby zwiększyć poziom wyszczepialności w tej grupie wiekowej. Rekomendacja szczepień powinna być obowiązkiem lekarzy, nie możemy jednak zostawiać tego zadania wyłącznie im – to musi być wspólny wysiłek całego systemu, w którym równie ważną rolę edukacyjną do odegrania mają pielęgniarki i farmaceuci.

Potrzebę tych systemowych zmian widać wyraźnie, gdy przeanalizujemy wybór ścieżki szczepienia przez pacjentów. Choć pacjenci świetnie oceniają realizację usługi w placówkach POZ, to najgorzej w tym zestawieniu wypada czas oczekiwania w przychodni. Z kolei apteki, mimo ogromnego potencjału i najwyższych ocen satysfakcji, wciąż odpowiadają jedynie za 25% wykonanych w tym sezonie szczepień. Co więcej, nadal niemal połowa ankietowanych nie jest w pełni przekonana, czy szczepienie w aptece faktycznie stanowi dla nich ułatwienie. To uświadamia nam, jak silne potrafią być wieloletnie przyzwyczajenia i jak bardzo pacjenci potrzebują naszej wiedzy oraz wsparcia na każdym kroku: od gabinetu lekarskiego aż po okienko w aptecę. Właśnie dlatego, jako Rada Naukowa Ogólnopolskiego Programu Zwalczania Chorób Infekcyjnych, nieustannie prowadzimy szerokie działania edukacyjne, aby tę drogę pacjentom ułatwiać i budować ich zaufanie do profilaktyki.

prof. dr hab. n. med. Adam Antczak

OGÓLNOPOLSKI PROGRAM
ZWALCZANIA CHOROÓB INFEKCYJNYCH

SZCZEPHENIA
DLA KAŻDEGO POKOLENIA

SZCZEPIENIA

DLA KAŻDEGO POKOLENIA

Kampania „Szczepienia dla każdego pokolenia” realizowana jest dzięki wsparciu

